БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 176 (1776) 1955 оной июлиин 27, среда Сэн 20 мүнгэн

Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Зүблөөн

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой үгэһэн ДИРЕКТИВЭНҮҮД

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэлсэдэг болохо хэрэгтэ туһа нэмэри оруулха хүсэлөөр, Франциин, Холбоото Королевствын, СССР-эй, США-гэй правительствонуудые толгойлогшонор Германиие һэргээн бодхоолго ба европейскэ аюулгүй байдалай асуудал хоёрой хоорондоо нягта холбоотой байһые, мүн эдэ асуудалнуудай асуудал бүхэниинь эб найрамдал бэхижүүлгын интерестэй тааралдадаг ушарые хараадаа абаха зуураа, Женевскэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһэн удаадахи асуудалнуудые хаража үргэлжэлүүлхыень, тэдэнние шиидхэхэ тушаа ашагтай хэмжээнүүдые дурадхахыень өөһэдынгөө гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ даалгана.

1. Европейскэ аюулгүй байдал ба Германи. Бухы гүрэнүүдэй хуулита ёһоной интересые, тус тустаа ба хамтаараа өөһэдыгөө хамгаалха тэдэнэй хаһашагүй эрхые хараадаа абажа, европейскэ аюулгүй байдал байгуулха зорилгоор энэ зорилго туйлаха ябадалда зорюулагдаһан элдэб дурадхалнуудые, тиихэдэ иимэ дурадхалнуудые оруулалсан: хүсэ хэрэглэхэгүй ба агрессортэ туһаламжа үзүүлхэһээ арсаха уялгануудые хабаадагша гүрэнүүдэй абаха тухай дүрим оруулалсан Европодо гү, али Европын хубида аюулгүй байдал хангаха тухай пакт; зэбсэгтэ хүсэнүүд ба буу зэбсэг тушаа хизаарлалта, хиналта ба шалгалта; зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэе бэетээ зүбшэн хэлсээд оруулха Баруун ба Зүүн зүг хоёрой хоорондохи зоно байгуулга тухай дурадхалнуудые хаража үзэхыень, мүн тэрэшэлэн энэ асуудал шиидхэлгэдэ хабаатайгаар гаража магад дурадхалнуудые хаража үзэхыень министрнүүдтэ даалгагдана.

Правительствонуудые толгойлогшонор германска асуудал шиидхэлгын ба Германиие һэргээн бодхоолгын түлөө өөһэдынгөө нииитэ харюусалгые мэдэрхэ зуураа, германска асуудалые шиидхэлгэ ба сүлөөтэ һунгалтануудай аргаар Германиие нэгэдүүлгэ, германска арадай национальна интерестэй, европейскэ аюулгүй байдалай интерестэй зохилдуулан бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ хэлсэээ.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд харьяата бусад талануудые хабаадуулха тушаа гү, али тэдэнтэй зүбшэлсэхэ тушаа боломоор гэжэ тоолоһон ямаршье хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ шадаха байна.

2. Буу зэбсэг хуряалга. Правительствонуудай дүрбэн толгойлогшонор дайн сэрэгэй аюул зайсуулхые, буу зэбсэг бүтээлгын гарза гайе багa болгохые хүсэжэ, эб найрамдал, хүн түрэлтэндэ ажана байдал хангаха зорилгоор бүхы буу зэбсэг ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын, хиналта тогтоолгын системэ бата найдамтайгаар байгуулха шухала гэжэ этигэн,

энэ талаар амжалтанууд туйлагдабал арадуудай экономическа талаараа амгалан ёһоор хүгжэхын тулада, тэдэнэй ажана байдалай һайжархын тулада, мүн тэрэшэлэн һула хүгжэлтэтэй оронуудта туһалхын тулада ашаглаха материальна ехэ ресурснууд сүлөөлэгдэхэ байгаа гэжэ мэдэрхэ зуураа,

иигэжэ хэлсэбэ:

1) Энэ зорилгоор буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй комиссиин подкомитедэй ашаар буу зэбсэг хуряалгын зохихо системэ байгуулхын тулада хамтаараа хүдэлмэрилхэ.

2) Нэгэдэмэл Нацануудай Организаһаа үгтэһэн мандадаа дүүргэлтэ болгон подкомитедтэхи өөһэдынгөө түлөөлэгшэдтэ тус Зүблөөн дээрэ правительствонуудые толгойлогшонорой дэбжүүлһэн һанамжануудые ба дурадхалнуудые өөһэдынгөө хүдэлмэридэ хараадаа абахыень дурадхаха.

3) Подкомитедэй удаадахи заседани 1955 оной августын 29-дэ Нью-Йоркдо хэхые дурадхаха.

4). Буу зэбсэг хуряаха комиссиин хэһэн хүдэлмэри анхаралдаа абахыень тус Зүблөөн дээрэ правительствонуудые толгойлогшонорой дэбжүүлһэн һанамжанууд ба дурадхалнуудые хараадаа абахыень, буу зэбсэг хуряаха талаар туһатай үүсхэл саашадаа гаргаха арга боломжо дүрбэн правительствода үгы юм аа гү гэжэ зүбшэн хэлсэхыень гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ даалгаха.

3. Зүүн ба Баруун зүг хоёрой хоорондохи харилсаа хүгжөөлгэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд (а) арадуудай хоорондоо сүлөөтэйгөөр харилсахада ба амгалан ёһоор наймаа хэхэдэ, (б) харьяата оронуудта ба арадуудта алинданшье туһатай харилсаа холбоо сүлөөтэйгөөр бэелүүлхэдэ һаад тохёолдуулдаг хаалтануудые удаа дараалан зайсуулха хэмжээнүүдые Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин органуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хэмжээнүүдые оруулалсан экспертнүүдэй ашаар хаража үзэхэ ёһотой.

4. Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ эхилхын ба хүдэлмэреэ хайшан гэжэ эмхидхэхые тодорхойлхын тулада октябриин турша соо Женевэдэ уулзаха.

Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Зүблөөн хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ЖЕНЕВА, июлиин 23. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Хүдэлмэриингөө һүүл багта дүрбэн гүрэнэй — СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Франциин правительствонуудые толгойлогшонорой Зүблөөн зүбшэхэ зүйлэйнгөө дүрбэдэхи пунктые — Баруун ба Зүүн зүг хоёрой хоорондохи холбоо харилсаае хүгжөөхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсээ. Дээрэ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, США-гэй ба Франциин правительствонуудые толгойлогшонор Баруун ба Зүүн зүг хоёрой хоорондохи холбоо харилсаа хүгжөөхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ үедэ Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ экономикын, культура, наука, информациин талаар гүрэнүүдэй хоорондохи холбоо барисаае хүгжөөхэ шухала байһан тухай заагаа һэн. США-гэй ба Франциин правительствонуудые толгойлогшонорой хэлэһэн эдэ үгэнүүдые мүн Великобританиин премьер-министр А. Иден дэмжэһэн байна.

Правительствонуудай ба арадуудай бэе бэеэ ойлголсодог болохын тулада, Зүүн ба Баруун зүг хоёрой хоорондоо бүри ехээр этигэлсэдэг болохын тулада элдэб янзын холбоо барисаа сүлөөтэйгөөр тогтоолгодо һаад хэдэг искусственна хаалтануудые зайсуулха шухала гэжэ А. Иден өөрынгөө мэдүүлгэ соо заагаа. Һүүлшын жэлнүүдтэ техническэ болон культурна талаараа харилсаа тогтоохо тушаа туһатай эхи гаргагдаһан байна, наука болон культурын, литература ба искусствын талаар студентнүүд, батшанар, журналистнуудаа бүри олоор эльгээлсэжэ байха талаар, туристнуудые бүри олоор эльгээлсэжэ байха талаар уласхоорондын харилсаае саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэй байгаа гэжэ А. Иден тэрэшэлэн тэмдэглэбэ.

Худалдаа наймаанай харилсаа хүгжөөхэ шухала гэжэ английска делегациие толгойлогшын мэдүүлгэ соо мүн тэрэшэлэн заагдана. Бидэ өөһэдынгөө талаһаа Зүүн ба Баруун зүг хоёрой хоорондо мүнөө бии байгаа худалдаа наймаанай харилсаануудые улам үргэдхэхэ ябадал һайшаахабди, — гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

Экономикын, культура, наука, информациин талаар гүрэнүүдэй хоорондохи холбоо харилсаа хүгжөөхэ ябадалда Советскэ правительство шухала удхашанар олгоно гэжэ Баруун ба Зүүн зүг хоёрой хоорондо харилсаа хүгжөөхэ тухай асуудалаар СССР-эй делегациие толгойлогшо Н. А. Булганинай хэһэн мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Энэ асуудал тушаа мүнөөнэй байдалые хангалтатай гэжэ мэдэрхын аргагүй байна, — гэжэ советскэ делегациие толгойлогшо зааба. «Хүйтэн дайн» энэ талааршье муу нүлөөгөө үзүүлээ. Олон гүрэнүүдэй хоорондохи экономическа ба худалдаа наймаанай заншалта холбоонууд таһарһан байшоо. Наука ба культурын талаар уласхоорондын холбоо барисаа, харилсан ажаллалта дэмжэхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн бэрхэшээлнүүд гараа. Үнэн зүб мэдээнүүдые абалсахын орондо бодото байдалые хазагайруулһан мэдээнүүдые зорюута тараадаг ушар нэгэтэ бэшэ үзэгдэнэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа гүрэнүүдэй хоорондонь һэжэг түрүүлэн, бэе бэедээ этигэдэг болоходонь һаалта хэжэ, тэдэнэй хоорондохи харилсаануудта муу нүлөө үзүүлдэг байгаа, үзүүлжэ үргэлжэлһөөршье байна.

Советскэ правительствын һанаһан ёһоор, дүрбэн гүрэнэй Зүблөөн гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые һайжаруулхые оролдон, тэдэнэй хоорондохи худалдаа наймаа үргэнөөр хүгжөөхэ шухала асуудалда, наукын ба культурын талаар уласхоорондын холбоо барисаа, харилсан ажаллалга хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа табиха ёһотой гэжэ экономическа холбоо барисаануудай талаар бии болоһон элдэб искусственна хизаарлалтануудые зайсуулга, алишье таладань ашаттай байха ёһо гуримые үндэһэ болгохо холбоо барисаануудые үргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа бэхижүүлхэдэ, арадуудай ажана байдал һайжаруулхада туһалха байна гэжэ Н. А. Булганин өөрынгөө мэдүүлгэ соо заагаа.

Советскэ правительство культурын ба наукын талаар уласхооронды холбоо барисаа, харилсан ажаллалга үргэнөөр хүгжөөхын түлөө, арадуудай хоорондо хани ёһоной холбоо барисаа тогтбоходо һаад хэдэг хаалтануудые зайсуулхын түлөө байна гэжэ советскэ делегациин мэдүүлэл соо саашадаа тэмдэглэгдэһэн байна. Делегацинуудаа бэе бэедээ олоор эльгээлсэлгэ, промышленностиин, хүдөө ажахын, худалдаа наймаанай, наука, культура, искусствын ажал-ябуулагшадай, студентнүүдэй ба спортивна делегацинуудай бэе бэедээ ерэлсэлгэ, гражданинуудаа аяншалгада эльгээлсэлгэ хадаа гүрэнүүдэй хоорондоо шухала зэргээр улам этигэлсэдэг болохо хэрэгтэ туһалха байна гэжэ найдажа байһанаа СССР-эй делегациие толгойлогшо Н. А. Булганин мэдүүлээ. Энээнтэй дашарамдуулан культурна харилсаанай талаар Великобритани Советскэ Союз хоёрой хоорондо хэлсээнүүдэй хэгдэжэ эхилһэн баримтые, СССР США хоёрой хоорондо хүдөө ажахыгаа делегацинуудые эльгээлсэдэг болоһон баримтые тэмдэглэхэ зуураа, энэ хэрэгтэ мандал адляар хандахые хүсэдэг бусад бүхы оронуудтай экономическа болон культурна холбоогоо хүгжөөхөөр, энэ талаар улам харилсаатай байхаар СССР бэлэн байна гэжэ Н. А. Булганин заагаа.

Советскэ правительствын һанадаг ёһоор, амгалан байдалай эрилтэнүүдтэ зорюулан атомай хүсэ хэрэглэхэ талаар бэе бэедээ мэдээсэлсэжэ, дүй дүршэлөө халан абалсажа байха ябадал манай оронуудай хоорондо научна талаар холбоо барисаа тогтоожо харилсан ажаллалга хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалжа шадаха байгаа гэжэ советскэ делегациие толгойлогшын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Советскэ правительствын һанадаг ёһоор, дүрбэн гүрэнэй Зүблөөн манай оронуудай хоорондо экономическа, культурна болон бусад холбоо барисаа хүгжөөхэ шухала байһан тухай үгэ хэлээ һаа һайн байгаа. Энэнь гүрэнүүдэй хоорондоо бүри ехээр этигэлсэдэг болоходо, тэдэнэй харилсан ажаллалгые хүгжөөхэдэ сохом туһалха ба уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болохо һэн.

Тус асуудалаар хамтынгаа һанамжые, энэ талаар харилсан ажаллалга хүгжөөхэдэ али болохоор туһалха эрмэлзэлээ Зүблөөн тухай түгэсхэлэйнгөө коммюнике дотор Зүблөөндэ хабаадагшад харуулха байгаа гэжэ Зүүн ба Баруун зүгэй хоорондо холбоо харилсаа хүгжөөхэ тухай асуудалаар хүсэжэ байһан хүсэлөө СССР-эй делегациие толгойлогшо Н. А. Булганин мэдүүлһэн байна.

Түгэсхэлэй заседани

Мүнөө үглөөгүүр ба үдэр дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонор үсөөн хүнэй хабаадалгатайгаар заседанинуудые хээ. Эдэ заседани дээрэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой үгэхэ директивэнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Харилсан ажаллалгын, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэргэгдэһэн зүбшэн хэлсэлгэнүүдэй эсэстэ һанал нэгэдэнги шиидхэбэри баталан абтаһан байна.

Дүрбэн гүрэнэй — СССР, США, Англи ба Франциин правительствонуудые толгойлогшонорой Зүблөөнэй түгэсхэлэй заседани дундаевропейскэ сатаар 18 час 30 минутада Франциин премьер-министр Э. Форой түрүүлэлтэ доро Нацануудай ордоной соведэй зал дотор болоо.

Н. А. Булганин, Д. Эйзенхауэр, А. Иден, Э. Фор, мүн СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Франциин делегацинуудай гэшүүд тэрэшэлэн 4 гүрэнэй делегацинуудай советнигүүд ба экспортнүүд заседаниин столой дэргэдэ һууряа эзэлбэ.

Түрүүлэгшэ Э. Фор заседани нээгдэбэ гэжэ соносхобо. Правительствонуудые толгойлогшонор гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ правительствонуудые толгойлогшонорой үгэһэн директивэнүүдые мүнөөдэр зүбшэн хэлсээ гэжэ мэдээсээд, Э. Фор Зүблөөндэ хабаадагшадта бултандань тараажа үгтэһэн эдэ директивэнүүдэй текстые уншаһанай хэрэг бии гү гэжэ Зүблөөндэ хабаадагшадһаа һурана. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой үгэһэн директивэнүүдые уншаһанай хэрэггүй гэжэ правительствонуудые толгойлогшонор бултадаа зүбшөөрнэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой үгэһэн директивэнүүд түгэсхэлэй заседани дээрэ правительствонуудые толгойлогшонорой үзэмжэдэ табигдаһан найруулгаар абтаба гэжэ түрүүлэгшэ соносхобо.

Түрүүлэгшэ делегацинуудые толгойлогшонорто үгэ үгэбэ.

Англиин делегациие толгойлогшо А. Иден түрүүлэн үгэ хэлэбэ.

Хожомынь Э. Фор советскэ делегациие толгойлогшодо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинда үгэ үгэбэ. Н. А. Булганин өөрынтөө мэдүүлгын текстые уншаба.

Н. А. Булганинай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр американска делегациие толгойлогшо США-гэй президент Д. Эйзенхауэр мэдүүлгэ хэбэ.

Түгэсхэлэй заседаниин хаагдахын урдахана Э. Фор французска делегациие толгойлогшын нэрэһээ заседанида байлсаһан правительствонуудые толгойлогшонорто ба делегацинуудай гэшүүдтэ хандан мэдүүлгэ хэбэ.

Арсалдаануудай бии байбашье, Зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн нийтэ хүсэл зориг харуулһан байна, тиин мүнөө тэрэнээ бэелүүлхэ арга хэрэгсэлнүүдые олохо ёһотой гэжэ Франциин премьер-министр Э. Фор мэдүүлгэ дотороо онсолон тэмдэглэнэ. Аюулгүй байдал тушаа шухала хэмжээ-ябуулгануудһаа гадуур, эб найрамдалай зорилгоор конструктивна ба аша туһатай хэрэгүүдые бидэнэй түлөөлһэн арадуудһаа гадна, мүн бидэн тээшэ анхаралаа хандуулжа байһан арадуудта дурадхаха аргатай байха ёһотойбди.

Түрүүлэгшэ байһан Э. Фор ямар нэгэн ажаглалтанууд бии гү гэһэн асуудалтайгаар правительствонуудай бусад толгойлогшонорто хандаба. Ажаглалтанууд байбагүй. Энээнэй һүүлээр Э. Фор заседани хаагдаба гэжэ соносхоо.

Үбһэшэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха

Республикымнай үргэн нуга, голнуудаар үбһэ хуряалгын халуун хүдэлмэри эхилэнхэй. Колхозуудай болон совхозуудай машинистнууд, гар хажуурша, МТС-үүдэй механизаторнууд үдэр саг гээнгүй, шадаал һаа элбэг ехэ үбһэ тэжээл, шэмэтэ силос бэлдэхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Мүнөө жэлэй тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри угаа ехэ ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна. Юуб гэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гэй январска болон июльскэ Пленумүүдэй тогтоолнууд хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүхэнэй урда тодорхой зорилгонуудые табижа, тэжээл бэлэдхэлгэ болон ургаса хуряалгые эршэмтэй һайнаар үнгэргэхые уряалба. 1956 оной февралиин 14-дэ КПСС-эй XX съезд зарлаха гэһэн мэдээсэл Советскэ Союзай бүхы ажалшадай дунда социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ дүлэ бадаруулба.

Колхозуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудай, тэжээл бэлэдхэлгын бригадануудта хүдэлмэрилдэг агитаторнуудай зорилго болбол агитационно хүдэлмэриин бүхы арга методуудые хэрэглэжэ, партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүн бүхэндэ гүнзэгыгөөр ойлгуулха, тэрэнээ ажал хэрэг дээрээ бэелүүлхэдэнь туһалха ёһотой.

Манай республикын колхозинууд, совхоз болон МТС бүхэнэй хүдэлмэрилэгшэд ниитын малые бүхүүн ба шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангахын түлөө тон ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно. Урда жэлнүүдтэй сасуулхаар бэшэ үргэн талмайда кукуруза таригдаа, мүн зелёнко болон тэжээлэй бусад культуранууд ехээр таригдаһан байна. Тэрэниие саг болзор соонь хуряажа, һайн шанартай силос хэхэ хэрэгтэй. Мүн набшаһата тэжээл ехээр бэлдэгдэхэ байна. Эдэ бүхы хүдэлмэриие амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө хүдөөгэй ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөөн хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар эмхидхэгдэхэ ёһотой.

Гэбэшье, олохон аймагуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөөл доодо хэмжээндэ байһаар. Тэжээл бэлэдхэлгын бригадануудай жэгдэржэ сабшалан дээрэ гарабашье, тэндэнь агитаторнууд байхагүй, социалистическэ мүрысөөн хүсэд эмхидхэгдээдүй. Иимэ байдал Хоринн, Торинн, Занграйн, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагуудай олохон колхозуудаар үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Торинн аймагай «Коммунизм» колхоздо (партийна эхин организациинь секретарь нүхэр Кочелев) үбһэ хуряалга дээрэ 80 гаран колхозингууд хүдэлмэрилжэ байна. Тиигэбэшье энэ бригадада агитатор байхагүй, бригаданууд тусхай социалистическэ уялга абаагүй байха юм. Иимэ байдалые яажашье тэсэжэ болохогүй. Һаяын үдэрнүүдтэ эрхим һайн дүй дүршэл ехэтэй агитаторнууд томилогдожо, үбһэ хуряалгын бригадануудта эльгээгдэхэ ёһотой. Үбһэ хуряалгын, силос даралгын үедэ колхозуудай агитаторнуудта туһа хүргэхын, тэндэ ябажа эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха зорилготойгоор партиин Зэдын аймком аймагай эмхи зургаануудһаа шадабаритай коммунистнуудые шэлэжэ колхозуудта эльгээһэн байна. Энэнь һайшаалтай.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын бригадануудта эльгээгдэһэн политическэ эмхидхэлшэд, агитаторнууд түрүүн түрүүндэ партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолые хүнүүдтэ һайса ойлгуулха, тэрэнэй үндэһөөр хүн бүхэнэй тусхай уялга абахадань туһалжа, КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөе ударидаха ёһотой.

Социалистическэ мүрысөөе ударидахадаа агитаторнууд гансахан хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай дүнгые показателиин доскада, «Дайшалхы хуудаһан», «Молни» дээрэ бэшэхэһээ гадна, хүдэлмэриинь хаража үзэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ һаад ушаруулдаг баримтануудтай тэмсэхэ зэргэтэй. Үбһэ хуряалгые, силос даралгые һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө агитатор бүхэн бүхы хүсэ шадалаараа оролдохо ёһотой. Сабшалга, тармалга, сомолгын хоорондо ехэ забһар гаргангүй, сабшалангай заха, шугы бургааһанай ногооое орхингүй һайнаар хуряалга хэгдэхэ зэргэтэй. Агитатор гээшэ ажал хүдэлмэриин дутуунуудые усадхаагүйдөө һанаагаа амарха ёһогүй. Дутагдалнуудтай тэмсэхын түлөө бригадын суглаан, правлениин заседани дээрэ тусгаар асуудал табиха хэрэгтэй.

Агитатор бүхэн ажалай талаар гээгдэжэ ябаһан хүнүүдтэ онсо анхарал табиха ёһотой. Тэдэнтэй үнэн сэдьхэлһээн хөөрэлдэжэ, ямар шалтагаанһаа боложо, үдэрэйнгөө даалгабариие дүүргэдэггүйень тодоруулаад, зохихо туһаламжа хүргэхэ гү, али хэмжээ абаха зэргэтэй. Гадна, үбһэ сабшалга ба хуряалга дээрэ техникые эрхим һайнаар ашаглаха, республикын түрүү машинистнуудай, механизаторнуудай арга методуудые хэрэглэхэ асуудалда агитаторнууд саг үргэлжэ анхарал табиха ёһотой.

Үбһэ хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудта хүдэлмэрилдэг хүнүүдые зохистой һайн байра байдалаар, эдеэ хоолоор хангаха, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые харюулха гэжэ агитатор бүхэн оролдохо ушартай.

Агитаторнуудай ажал-ябуулга ехэнхидээ партийна организациин хүтэлбэрилгэһөө дулдыдадаг байна. Илангаяа үбһэ хуряалгын бригаданууд ехэ таруу, олон газарта ажалладаг байна. Тиимэһээ партийна организацинууд бригадануудта хүдэлмэрилдэг агитаторнуудые суглуулжа, колхоз дотороо боложо байһан һонинуудтай саг үргэлжэ танилсуулха, колхозойнгоо урдахи зорилгонуудые хэлэжэ үгэхэ уялгатай. Гэхэтэй хамта, шэнэ газетэ, журналнууд таһалгаряатүй бригада бүхэндэ эльгээгдэжэ байха зэргэтэй. Тэрээниинь агитаторнууд заатагүй хэрэглэхэ болоно бшуу. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ колхозуудай правлени, партийна эхин организацинууд, МТС-үүдэй зонодохи партиин айкомуудай инструкторска группанууд онсо һаналаа табиха ёһотой.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үбһэ хуряалгын, силос даралгын хүдэлмэриие эршэмтэй һайнаар үнгэргэе!

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев, В. М. Молотов А. Идентэй уулзаба

ЖЕНЕВА, июлиин 22. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Великобританиин премьер-министр А. Идентэй мүнөө үдэшэ хөөрэлдэһэн байна.

Английска талаһаа Великобританиин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Макмиллан, Великобританиһаа СССР-тэ байдаг Посол У. Хэйтер, Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшын туһалагша Г. Каччиа хөөрэлдөөндэ байлсаа.

Советскэ талаһаа СССР-һээ Великобританида байдаг Посол Я. Малик хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Нүхэд В. М. Молотов, Г. К. Жуков, А. А. Громыко Женевэһээ Москвада бусажа ерэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй министр В. М. Молотов, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко Советскэ Правительственна делегациин составта оролсожо, СССР-эй, США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудые толгойлогшонорой Зүблөөндэ хабаадалсаад июлиин 24-нэй үдэшэ Женевэһээ Москвада бусажа ерэбэ.

(ТАСС).

А. Иденэй хэһэн мэдүүлгэ

Господин түрүүлэгшэ! Правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөөе мүнөө дүүргэбэбди. Иимэ Зүблөөн тухайда, жэшээнь, сэр Уинстон Черчилль хоёр үлүүтэй жэлэй саада тээ олон дахин, тиимэ шуналтайгаар номнодог һэн. Тус зүблөөн өөрынгөө урда хизаарлагданхай зорилго табиһан байгаа. Энэ Зүблөөн зорилгоёо һайнаар дүүргээ.

Арбан жэлэй саада тээ Европодохи дайн дүүргэбэ гэжэ. 1945 ондо магад эхилхээр найдажа шадаха байһан хүдэлмэриие бидэ, эсэстэ, мүнөө эхилээбди. Мүнөө хэлсэһэн юумэмнай Германиин нэгэдэл ба Европын аюулгүй байдал хоёр асуудалнуудые сэхэ шууд шиидхэжэ эхилхэ арга боломжо олгоно. Эдэ орёо асуудалнуудай тодорхой зүйл зүйхэниинь бэлэхэнээр туримшуулгадаха гэжэ хэлсэжэ эхилхэ һанагдахгүй. Зүгөөр, эдэ бүхы асуудалнуудта Европа дотор хахарал тохёолдуулһан һаналай алгасалнуудта эсэс табихын тулада бодото дурадхалнуудые шиидхэжэ эхилхэ арга дайнай хойтохи бүхы үеынхиие мүнөө бэлэн байна.

Энэ хэлэхэн үдэрнүүдтэ тус Зүб-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

А. Иденэй хэһэн мэдүүлгын түгэсхэл

лөөн дээрэ тодорхой түсэб зэхёохо гэжэ бидэ һанаагүйбди. Тиiһээ тиитэр гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ үгэһэн директивэнүүд соогоо үргэн ехэ хэлсээнэй шухала зүйлнүүдые оруулаабди. Бидэнэй хүдэлһэн оршон байдалые, ая зангые дэлхэй анхаралгүйгөөр орхихогүй байна. Бидэнэй уулзаһан уулзалга эбсэлгын шэнэ оршон байдалда үнгэрөө гэжэ хэлсээнүүдые сэхэ шууд хэһэн хүнүүднай мэдэрээ. Теэд энэ албан хүдэлмэриһөө гадна, мүн минии мэдэһээр, бэеэрээ уулзажа хөөрэлдэхэ арга боломжо мандаа ехэ бии байгаа. Энээниие бидэ бултадаа тон үнэтэй гэжэ тоолоһон байнабди. Зүблөөнэй залһаа гадуур бидэнэй уулзаһан ябадал бэе бэеынгээ хараа бодолые, хүн бүхэнтэймнай ушардаг асуудалнуудые ниилэд һайнаар ойлгохо арга бултандамнай олгоо. Хэрбээ энэ уулзалгадал адляар хүдэлмэреэ хамтасаашань үргэлжэлүүлжэ шадаа һаамнай мүнөө хүсэжэ байһан юумэн событинуудай хүгжэхэтэй хамта бата түйлалта болохо байна.

Н. А. Булганинай хэһэн мэдүүлгэ

Господин түрүүлэгшэ!

Франциин, Великобританиин, Америкын Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай правительствонуудые толгойлогшонорой уулзаһан Женевэдэхи уулзалга гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулхада, тэдэнэй шухала зэргээр бэе бэедээ дахин этигэлсэдэг болоходо һайн удхашанартай байһаниинь лабтай. Дүрбэн гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй бэеэрээ уулзажа хөөрэлдэһэниинь энэ хэрэгтэ нэн түрүүн туһалха байна. Бидэнэр эндэ бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэлсэбэбди, уласхоорондын тон шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар һаналаа андалдабабди. Зарим асуудалаар бидэнэй хараа бодол адли бэшэ байбашье, Зүблөөн юрэнхыдөө үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда, Зүблөөндэ хабаадагшадай бэе бэеэ ойлголсохые эрмэлзэһэнэй тэмдэг доро үнгэрөө.

Женевскэ Зүблөөн бүхы дэлхэйн арадуудай анхаралые бэе тээшээ хандуулһан, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха гэжэ, «хүйтэн дайе» болюулха гэжэ эдэ арадуудай хүсэдэг хүсэл зорилгые улам бүри бэхижүүлһэн байха юм. Эдэ бүгэдэ саашадаа һайн үүргэ дүүргэхэ ба үни удаан, бата эб найрамдал хангаха гэһэн нангин уялга бэелүүлхэдэ туһалха байха бидэ найданабди.

Советскэ Союзай делегаци Женевскэ зүблөөндэ ерэхэдээ Европодо аюулгүй байдал хамтаараа эмхидхэлгэ, буу зэбсэг хуряалга гэхэ мэтын уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые нэн түрүүн шиидхэхэ тушаа бодото хүдэлмэри эмхидхэхэдэ туһалха гэһэн һайн хан һаналтай ерээ һэн. Энэ асуудалнууд мүнөөнэй оршон байдалда бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхэдэ шиидхэхы удхашанартай.

Женевскэ зүблөөнэй тон шухала асуудалынь европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудал мүн байгаа. Европейскэ бүхы гүрэнүүдэй ба Америкын Холбоото Штадуудай хабаадалгатайгаар Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ байгуулха хэрэг эб найрамдал бэхижүүлгын интерестэй тааралдаха байгаа гэжэ Советскэ правительство тоолоно. Женевскэ зүблөөн дээрэ энэ асуудалаар бидэнэй оруулһан шэнэ дурадхалнууд ямар юумэндэ үндэһэлнэб гэбэл, бэеэ бэедээ эсэргүүгээр Европодо гүрэнүүдэй бүлэглэлнүүдэй байгуулагдаад байһан мүнөөнэй ушар байдалда эдэ бүлэглэлнүүдтэородог гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае амгалан ёһоной зохид хани харилсаатай байха, эдэ гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаануудые амгалан ёһоор, зүб тээшэнь болгохо замда нэн түрүүн оруулха шухала. Нийтэевропейскэ аюулгүй байдалай системэ байгуулгын энэ түрүүшын шатада советскэ дурадхалнууд Хойто-атлантическа блогые, баруун-европейскэ союзые ба Варшавска договорой эмхидхэлые усадхаха ябадал хараалнагүй. Хожом болоһон хойно, хоёрдохи шатада Европодохи түгшүүрилые һуларуулха ба гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэдэг болохо хэрэгтэ амжалтануудай түйлагдаһан хойно дээрэ дурсагдаһан бүлэглэлнүүд усадхагдажа, Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системээр һэлгэгдэхэ байгаа.

Гэхын хажуугаар, Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системын байгуулагдатар, хүсэ хэрэглэлгэһээ алишье талынхидай арсаха тушаа Европодо бии байгаа бүлэглэлнүүдтэ хабаадагша гүрэнүүдэй хоорондо договор баталха тухай ба арсалдаануудые амгалан аргаар шиидхэхэ тухай үгэеэ ойлголсохо гэһэн дурадхал советскэ делегаци оруулһан байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад энэ шухала асуудалые бултадаа бэе бэеэ ойлголсон шиидхэхэеэ хүсөө гэжэ европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудалаар болоһон хэлсээнүүд харуулаа. Энэ асуудал саашадаа хаража үзэхэ үедэ бүришье ехэ амжалта түйлагдаха гэжэ найданабди.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар Советскэ правительство Женевскэ зүблөөнэй болохоһоо бүри түрүүн — майн 10-да буу зэбсэг хороохо, атомна зэбсэг хорихо ба шэнэ дайнай аюул зайсуулха тухай тодорхой дурадхалнуудые оруулһан байгаа. Бидэнэй хараа бодолой бүри туһалан гү, али нилээд дүтэ болоһон асуудалнуудаар хэлсээ түйлагдаһан ябадалые тэмдэглэн бэшэхэ гэжэ бидэнэр Женевскэ зүблөөн дээрэ дурадхаа һэмди. Энэ хадаа юун түрүүн дүрбэн гүрэнэй зэбсэгжэлгэдэ хубаарилгы хэмжэжэ тодорхойлхо, атомна зэбсэг хорихо, уласхоорондын ашагта хиналтын системэ заатагүй байгуулха хэрэгтэ хабаатай юм. Арадуудай аюулгүй байдалда шиидхэхы удхашанартай энэ шухала асуудалышье бэе бэеэ ойлголсон шиидхэхын түлөө байһан тухайгаа Зүблөөндэ хабаадагшад булгадаа мэдүүлһэ гэжэ буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ харуулаа.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалай зүбшэн хэлсэгдэхэ үедэ зүблөөндэ хабаадагшадай зүгһөө дурадхалнууд ороһон байгаа гэжэ энээнтэй дашарамдуулан хэлэхэ хэрэгтэй. Тэдэ дурадхалнууд энэ асуудалые саашадаа зүбшэн хэлсэхэ үедэ заатагүй хараада абтаха ба шухала зэргээр үгэеэ ойлголсоходомнай туһалха байна.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалай саашадаа хаража үзэгдэхэдэ Советскэ правительство арадуудай хүсэдэг энэ асуудал шиидхэхын түлөө бүхы шадалаараа оролдохо байна гэжэ мэдүүлнэ.

Германска асуудалаар бидэнэр һаналаа абалсаабди. Тиихэдэ тус асуудалда ондо ондоогоор хандадаг байһамнай элирээ. США-гэй, Великобританиин ба Франциин делегадууд Германиие һэргээн бодхоохо тухай хэлэхэ зуураа, Парижска хэлсээнүүдтэй зохилдуулан ремилитаризацилагдаха Баруун Германи, хожомоортоо нэгэдэмэл Германишье Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ ба баруун-европейскэ сэрэгэй союзда орохо ёһотой гэжэ баталдаг байгаа.

Парижска хэлсээнүүд германска асуудалаар хэлсээ хэхэдэ тон хүшэр хүндэ байдал тохёолдуулна гэжэ, Германиие нэгэдүүлхэ тухай дискуссиие үрэгүй хооһон болгохо байна гэжэ тэдэ хэлсээнүүдэй эсэслэн баталагдахын урда тээшье Советскэ правительство Германиин национальна нэгэдэл дахин тогтоохын түлөө эрид шууд тэмсэхэ зуураа анхаралаа табидаг һэн.

Германска асуудалые шиидхэхэдээ бодото баримтануудые тоодо абаха хэрэгтэй байһые Советскэ правительство үндэһэ болгодог.

Европодохи дайнай дүүрэһээр арбан жэл болобо. Энэ үе соо тус тустаа өөрынгөө экономическа ба ниитын байгууламжатай хоёр Германи — Германска Демократическа Республика ба Германска Федеральна Республика хоёр бии болоһон байна. Энээнһээ байтагай Парижска хэлсээнүүдэй ёһоор, Германска Федеральна Республика ремилитаризациин замда орожо, баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оруулагдаһан байха юм. Германска Демократическа Республика тушаа хэлэхэ болоо һаа, тэрэ Парижска хэлсээнүүдэй баталагдаһан дээрэһээ Варшавска договор эмхидхэлдэ хабаадалга тухай шиидхэбэри абаа.

Тиимэ ушар байдалда Германиин хоёр хубиие -- ГДР-ые ба ГФР-ые механическаар нииилүүлхэ тухай асуудал табижа болохогүйнь элитэ, юундэб гэбэл, тиигээ һаа, асуудалые бүтэхэгүйгөөр табиһан ябадал болохо байгаа.

Советскэ Союз Германие эб найрамдалда дуратай, демократическа гүрэн болгон нэгэдүүлхэ гэжэ ехээр хүсэдэг байгаа, хүсэдэг зандаа үлэнэ. Германска асуудалые Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын түлөөлэгшэдэй хабаадалгагүйгөөр зүбшэн хэлсэхэ болохогүй гэжэ бидэ ехээр найданабди.

Европодохи түгшүүрилые һуларуулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг болохо хэрэгтэ зорюулагдаһан дүрбэн гүрэнэй, мүн тэрэшэлэн германска арадай хамтын хүсэл оролдолго хадаа Европодо тохёолдоһон оршон байдалда Германиие нэгэдүүлхэ имагта гансал бодото зам болоно. Германиин нэгэдэтэр тэрэнэй хоёр хубиин адли эрхэтэй байжа хабаадалсалгатайгаар Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ байгуулха гээшэ эгээл энэ уг зорилгодо эрхим һайнаар тааралха байгаа. Тиигээ һаа Европодо эб найрамдал бэхижүүлэгдэхэ, германска милитаризмын һэргээн бодхоолгодо һаалта болохо байһан дээрэһээ, хожомоортоо Германиие нэгэдүүлгын замда ушардаг мүнөөнэй хаалтанууд зайсуулагдаха байгаа.

Нүгөөдэ талаһаа, Германиие нэгэдүүлхын тулада тэрэнэй дотоодын байдалай хараа дээрэһээ абажа үзэбэл, хоёр хубинуудайнь — Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын хоорондоо дүтэ болохо ябадал тон шухала удхашанартай.

Манай Зүблөөн дээрэ Азиин ба Дальна Востогой асуудалнуудта зохихо зэргын анхарал табигдаагүй байһандань Советскэ делегаци шаналана. Гэхэтэй хамта, ООН дотор Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэнүүдые дахин һэргээлгэ, хитад арадай арсалтагүй эрхэнүүдые мэдэрһэнэй үндэһөөр Тайваниин районой байдалые гуримшуулга, Индо-Хитад тушаа Женевскэ хэлсээнүүдые бэелүүлгэ мэтын ба бусад асуудалнууд хойшолуулагдахаар бэшэ байна. Эдэ асуудалһаа бидэ хайшаашье ошожо шадахагүйбди, эб найрамдалай, Азидахи ба Дальна Востогтохи аюулгүй байдалай аша туһада, уласхоорондын амгалан байдалай аша туһада эдэниие шиидхэхэ хэрэгтэй болотдоно.

Женевскэ зүблөөн хадаа уласхоорондын шиидхэгдэхэ шухала болоһон асуудалнуудые саашадаа хамтаараа хаража үзэхын ба шиидхэхын тулада харгы зам нээгээ. Зүүн ба Баруун зүг хоёрой хоорондохи барисаае хүгжөөхэ шухала байһан тухай, гүрэнүүдэйнгээ хоорондо экономическа болон культурна холбоо хүгжөөн бэхижүүлхэ тухай шухала шиидхэбэри бидэ мүн тэрэшэлэн баталан абаабди.

Советскэ правительство өөрынгөө талаһаа тиимэ харилсаа тогтоолгодо али болохоор туһалхаар бэлэн байна. Арадуудаймнай аша туһада, бүгэдэниитын аша туһада харюусадаг энэ замаар Зүблөөндэ хабаадаһан бусад гүрэнүүдшье ябаха бэзэ гэжэ Советскэ правительство найдана.

Эндэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй шухала удхашанартай байһание бидэ бултадаа мэдэрнэбди. Эдэ шиидхэбэринүүд оронуудай хоорондохи харилсаануудай шэнэ шатын эхининь мүн. Эдэ шиидхэбэринүүд бидэнэй хоорондо, манай арадуудай бэе бэедээ бүри ехээр этигэлсэдэг болоходо туһалха байна. Эдэ шиидхэбэринүүд мүн бусадшье оронуудта, бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ һайн удхашанартай байха байна.

Бүхы арадуудай эрмэлзэдэг эгээн ехэ хүсэл эрмэлзэлынь гэхэдэ, эб найрамдал тээшэ эрмэлзэлгэ болоно. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада, бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан манай шиидхэбэринүүдэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэхынь тулада, Советскэ правительство шухала зэргын хүсэлэл оролдолго гаргаха байна. Энэ хадаа бидэнэй үшөө хаража үзэхэ ба шиидхэхэ ёһотой асуудалнуудые тэсэмгэйгээр, үнэн зүбөөр хаража үзэхые эрингэ. Зүгөөр эндэ, Женевэдэ харуулагдаһандал адли харилсан ажаллалгын шэнжэ үзэгдөө һаа, эб найрамдал сахилгын нангин уг зорилго түйлагдаха, өөһэдынгөө үглөөдэрэй түлөө арадуудай һанаа амар байха үнэн бодото эрхэ нүхэсэл болохо юм.

Д. Эйзенхауэрай хэһэн мэдүүлгэ

Господин түрүүлэгшэ! Господанар! Минии урда тээ үгэ хэлэһэн хоёр ораторай мэдүүлгэнүүд дотор үзэгдэһэн хани барисаанай ба һайн һайхан хүсэлэй шэнжые һайшаан халуунаар дэмжэнэб. Теэд минии түрүүхэн үгэ хэлэһэн ораторай зарим мэдүүлгэнүүд тушаа дуугай гараа һаамни минии зүгһөө дуугайгаар зүбшөөрһэн ябадал гэжэ ойлгогдохогүй бэзэ гээд би найданаб. Энэ огто тиимэ бэшэ юм.

Зүгөөр, бидэнэй зүбшэн хэлсэжэ байгаа шухала асуудалнуудаар Холбоото Штадуудай баримталдаг хараа бодол тухайда Зүблөөнэй һүүлшын минутануудта энэ Зүблөөнэй ба бүхы дэлхэйн үмэнэ соносхоһоноймни хэрэггүй гэжэ һанаа һэм. Холбоото Штадуудай хараа бодол эли гэжэ этигэн найданаб. Эгээл иимэһээ тэрэниие тодорхойгоор үшөө дахин дабтаһанай тиимэшье хэрэгтэй бэшэ гэжэ һанагдана. Һүүлэй неделидэ хэгдэһэн манай хүдэлмэри тухай зарим тэды үгэ хэлээд, ерээдүй сагта хүсэхэ зарим хүсэлөө харуулаад хизаарлаһууб.

Энэ уулзалга түүхэтэ уулзалга байгаа. Энэ неделиин туршада бидэ һайн хүдэлмэри хээбди. Теэд бидэнэй хамтаараа уулзаһанай бодото удхашанарые, бодото сэнгые имагтал түүхэ тодорхойлхо байна; энэ Зүблөөнэй амжалтые тодорхойлхын тулада манай правительствонуудай саашанхи ябуулганууд шиидхэхы удхашанартай байха байна.

Манай зарим тэды арадуудта, бодото дээрэ бүхы дэлхэйн арадуудта хабаатай хэдэ хэдэн тон бэрхэтэй, орёо асуудалнуудые бидэ сэхээр зүбшэн хэлсэбэбди.

Бидэнэр бүрин түгэс шиидхэбэри абахын тулада эндэ сугларaa бэшэбди, шиидхэбэридэ хүргэхэ ба бүгэдэниитын эб найрамдалай перспективые ехэ болгохо зам бидэ хамтаараа оложо шадаха гээшэ гүбди гэжэ элирүүлхэеэ хүсөө һэмди.

Удаан эб найрамдалай, үнэн зүб, ажана байдалай ба бүри ехэ эрхэ сүлөөгэй перспективэнүүд улам ургаа гэжэ бидэнэй уулзаһан уулзалгын һүүлшын энэ сагта тоолоноб. Угаа ехэ гашуудалай — мүнөө үеын дайнай — аюул бага болоо.

Бидэнэй директивэнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ оролдохо, манай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хүдэлмэри ехэ удхашанартай байха, бидэнэй эндэ хээшэһээ бүришье ехэ удхашанартай байжа магадгүй байна. Тэдэнэр өөһэдынгөө правительствонуудай гол политикые харуулан, эндэ бидэнэй имагтал юрэнхы дээрэнь зүбшэн хэлсэжэ шадаһан ябуулгануудай шэглэл тухайда хэлсээ түйлаха ёһотой. Бидэ тэдэндэ амжалта түйлахыень бултадаа хүсэнэбди гэжэ мэдэнэб.

Эдэ асуудалнуудтахи арсалдаануудыемнай зайсуулхын тулада манай правительствонуудта магад шухала гэжэ тоолоожо болохо шухала заһабаринуудые оруулаа һаань, бидэ бултадаа дэмжэхэбди гээд найданаб.

Энэ неделидэ бидэнэй бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэдэг болоһондол адляар, ерэхэ һарануудта ба жэлнүүдтэ манай арадуудай бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэдэг ба бүри һайнаар ойлгодог болоо һаа, правительствонуудаймнай хоорондохи саашанхи хэлсээ хэхэдэ бэлэн боложо үгэхэ байна. Энэ хадаа үнэн зүб ябадалай ёһоор бэелүүлэгдэг лэ. Энэ хадаа ажана байдал һайжаруулгада, эрхэ сүлөө үргэдхэлгэдэ, хүн түрэлтэнэй айха, тулиха, зобохо ябадалые бага болголгодо хүргэг лэ. Энэ хадаа хүнүүдэй хоорондохи һайн һайхан хүсэл зоригой ургалгаар тэмдэглэгдэг лэ. Тиигээ һаа, эдэ үдэрнүүд өөһэд түйхайгаа үнэхөөрөө дурасхал үлөөхэ байна.

Би Женева ерээ һэм, юундэб гэхэдэ, хүн түрэлтэн дайн сэрэгһээ ба дайн сэрэг тухай һураһаа зайсахые хүсэнэ гэжэ тоолоноб. Би эндэ юундэ ерээбииб гэхэдэ, манай дэлхэй дээрэ ажаһуудаг хүнүүдэй һайн мэдэрэлдэ, үнэн бодомжодо хододоо этигэдэг байгааб. Энээндэ хэлбэришэгүйгөөр этигэн, өөрынгөө үе сагта хүн түрэлтэнэй найдабари бэелүүлэгдэхэ тухай зальбарһаар мүнөө һүни гэртээ бусахаб.

Э. Форой хэһэн мэдүүлгэ

Манай Зүблөөн дүүрэжэ байна. Зүгөөр, энээнтэй дашарамдан бидэнэр бэе бэеһээ хахасаха ёһогүйбди. Иигэжэ хэлэхэдээ юу гэжэ һананабиб гэбэл, бидэ дүрбэн нэгэ зал соо нюур нюураа харалсан байхаяа болёошье һаа, моральна талаараа нэгэн адли хүсэл зоригоор нэгэдэнхэй байха ёһотойбди.

Зарим асуудалнуудаар, зарим документнүүдээр ба зарим директивэнүүдээр бидэнэй хоорондо түйлагдаһан хэлсээнүүдһээ гадна, бидэнэй уулзаһан баримта өөрөө, бидэнэй зүбшэн хэлсэхэ үедэ байһан урма зориг, энээнһээ болёжо бэе бэеэ ойлголсолго уласхоорондын харилсаануудта гүнзэгы сараа үлөөхэ ба тэдэнэй хүгжэлтэдэ һайнаар нүлөөлхэ байна гэһэн һанамжаяа мэдүүлхыемни зүбшөөгыт.

Бидэ эндэ бүгэдынгөө зориг харуулаабди. Мүнөө бидэ тэрээндээ арга хэрэгсэл олгохо ёһотойбди. Энэ замаар түрүүшын алхам хэгдээ, зүгөөр, үшөө хаалтанууд бии байна. Бидэ эдэ хаалтануудые нюуха гэжэ оролдоогүйбди, ушарынь ямаршье хүгжэлтэ үнэн юумэнэй ашаар лэ түйлагдажа шадагдаха байна.

Ажабайдал түгшүүрил дээрэ үндэһэлдэг, ажабайдалые урагшань хододоо хүсэн дабшуулдаг ябадал үнэн юм һаа, энээнһээ хойшодо энэ түгшүүрил ба энэ хүсэн гэхэдэ, бэе бэедээ харша байдал ба түгшүүрил байха бэшэ, харин бэе бэеэ ойлголсолго ба хани барисаан байха байна. Аюулгүй байдал тушаа шухала хэмжээ-ябуулгануудһаа гадуур эб найрамдалай зорилгоор конструктивна ба аша туһатай хэрэгүүдые бидэнэй түлөөлжэ байгаа арадуудһаа гадна, мүн бидэн тээшэ анхаралаа хандуулжа байгаа арадуудта дурадхаха аргатай байха ёһотойбди.

Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан СССР-эй правительственна делегаци Женевэһээ гараб

ЖЕНЕВА, июлиин 24. (ТАСС-эй тусхай корр.). Дүрбэн гүрэнэй правительственуудые толгойлогшонорой зүблөөндэ хабаадаһан СССР-эй Правительственна делегациие Толгойлогшо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Советскэ правительственна делегациин гэшүүд — СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотов, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко мүнөө үглөөгүүр Женевэһээ гараба.

Женевын кантональна соведэй түрүүлэгшэ Ф. Перреар, Женева городой мэр Л. Билли, Швейцариин политическэ департаментын протокольно таһагые даагша А. Доминиче болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд Куантрэн аэродром дээрэһээ Советскэ правительственна делегациие үдэшөө.

СССР-эй делегациин советнигүүд Я. А. Малик, С. А. Виноградов, Г. Н. Зарубин, В. С. Семенов, делегациин экспертнүүд болон хүдэлмэрилэгшэд, СССР-һээ Швейцарида байдаг миссиин хүдэлмэрилэгшэд, посланник П. И. Ершов түрүүтэй Советскэ правительственна делегациие үдэшэлсөө.

Хэдэ хэдэн оронуудһаа Женевэдэ байдаг дипломатическа түлөөлэгшэд, Францһаа СССР-тэ байдаг посол Л. Жокс, Швейцарска ба бусад оронуудай хэблэлэй түлөөлэгшэд Советскэ правительственна делегациие үдэшэлсөө.

СССР-эй ба Швейцариин гүрэнэй тугуудаар аэродром гоёон шэмэглэгдэһэн байгаа. Хүндэтэ харуул табигдаһан, Советскэ Союзай болон Швейцариин гүрэнэй гимнүүд наадагдаһан байна.

СССР-эй правительственна делегациие Толгойлогшо Н. А. Булганин аэродром дээрэ микрофоной үмэнэ мэдүүлгэ хээ.

ЖЕНЕВЭҺЭЭ НИИДЭН ГАРАХЫНГАА УРДА ТЭЭ СОВЕТСКЭ ДЕЛЕГАЦИИЕ ТОЛГОЙЛОГШО Н. А. БУЛГАНИНАЙ ХЭҺЭН МЭДҮҮЛГЭ

Господин түрүүлэгшэ, господанууд.

Советскэ делегациин эндэ байха үедэнь үзүүлэгдэһэн анхарал оролдолгын түлөө Швейцарска правительствода ба Женевын засагаархидта Женевэһээ гарахынгаа урда тээ Советскэ делегаци халуун баясхалан хүргэнэ. Энэ анхарал оролдолгыень бидэнэр һайнаар һанажа ябахабди.

Тон халуунаар маанадые угтаһанайнь түлөө Советскэ делегаци хадаа Женева городой хүн зондо баясхалан ба үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргөөд, тэдэндэ һайниие хүсэнэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ бүхы дэлхэйн арадууд Женева тээшэ анхаралаа ехээр хандуулжа байба. Уласхоорондын оршон байдалда Женевскэ зүблөөнэй һайнаар нүлөөлхэ байһаниинь сохомтой.

Женевскэ зүблөөн дээрэ гүрэнүүдэй хоорондо этигэлсэхэ ябадал то... тоохо зам бэдэрэн олохые бидэ... эрмэлзэһэн байнабди. Тиигэ... һаа хүнүүд ерээдүй тухайдаа һ... наагаа зобонгүйгөөр байжа шад... хагүй болоно.

Шиидхэгдэхэ ёһотой бүхы асу... далнууд Женевскэ зүблөөн дээ... гансада гуримшуулагдаха бэзэ гэ... хүлеэхэ аргагүй байһан юм. Энэ... лаар үшөө ехэ хүдэлмэри хэгд... зэргэтэй. Гэбэшье, Женевэдэ хэг... һэн юумэ дүрбэн гүрэнэй хоорон... хи, мүн бусадшье гүрэнүүдэй хооро... дохи харилсаануудта шэнэ үе нээ... үгэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ гүрэнүүдэй хоорондо... харилсаануудай түгшүүрилые ба... болгохо, арадуудай хоорондын... найрамдал бэхижүүлхэ ба шэнэ д... най аюулые зайсуулха хэрэгтэ туһ... ха зэргэтэй байна.

Советскэ правительство хадаа Ж... невэдэ эхилһэн хэрэгээ үргэлжэлүү... хэ зорилгоор, Женевскэ шиидхэбэ... нүүдые дүүргэхын тулада өөрын... зүгһөө али болохо оролдолго гар... ха байна.

* * *

Швейцарска конфедерациин пре... зидент М. Птипьертэ ба Жене... городой мэр Л. Биллидэ доро ... сагдаһан бэшэгүүдые Советскэ пр... вительственна делегациие Толго... логшо Н. А. Булганин Женевэ... бусахынгаа урда тээ эльгээгээ:

ШВЕЙЦАРСКА КОНФЕДЕРАЦИИН ПРЕЗИДЕ... ГОСПОДИН ПТИПЬЕРТЭ

Швейцариин эб найрамдалда д... ратай арадай ба федеральна сове... бидэниие һайнаар айлшалуул... найнь түлөө дүрбэн гүрэнэй пра... тельствонуудые Толгойлогшонор... Женевэдэ болоһон зүблөөндэ хаба... даһан Советскэ Правительстве... Делегациин зүгһөө, минии зүгһ... гүнзэгы баясхалан хүлеэн абахы... най господин президент, Тани... Швейцариһаа бусахынгаа урда т... гүйха байнаб.

Швейцарска арадай амгалан та... банаар һалбаран хүгжэжэ байхые... тэрээндэ минии хүсэжэ байһые да... жуулхыетнай господин президе... Таниие гүйнаб.

Н. БУЛГАНИН.

1955 оной июлиин 24.

ЖЕНЕВА ГОРОДОЙ МЭР ГОСПОДИН БИЛЛИДЭ

Бидэниие һайнаар айлшалуулһ... найтнай түлөө Танда ба городск... засагаархидта дүрбэн гүрэнэй пр... вительствонуудые Толгойлогшонор... зүблөөндэ хабаадаһан Советскэ Со... зай Правительственна Делегаци... зүгһөө, мүн өөрынгөө зүгһөө энэ һ... хамшагта город Женевэһээ бусахы... гаа урда тээ үнэн зүрхэнэй баясх... лан хүргэнэб, тэрэшэлэн Женева г... родой хүн зондо бидэнэй һайн... хүсэжэ байһаниие дамжуулнаб.

Н. БУЛГАНИН.

1955 оной июлиин 24.

США-гэй президент Д. Эйзенхауэр Женевэһээ бусаба

ЖЕНЕВА, июлиин 23. (ТАСС-эй тусхай корр.). США-гэй президент Д. Эйзенхаур мүнөө үдэшэ Женевэһээ самолёдоор ниидэн гараба.

Швейцариин политическэ департаментын (МИД) протокольно таһагые даагша А. Доминиче Женевскэ, кантоной правительствые толгойлогшо Ф. Перреар, Женева городой мэр Л. Билли, США-һаа Швейцарида байдаг посол Ф. Уиллис США-гэй президентые аэродром дээрэһээ үдэшөө.

Аэродром дээрэ Д. Эйзенха... мэдүүлгэ хэжэ, хүндэтэйгөөр уг... һанайнь түлөө федеральна засага... хидта, Женевын кантоной ба го... дой засагаархидта баясхалан х... гөө.

Тэрээнһээ урда тээнь США-... Гүрэнэй секретарь Д. Даллес сам... лёдоор ниидэн бусаһан байгаа.

Д. Даллес аэродром дээрэ тоб... мэдүүлгэ хэхэдээ, зүблөөнэй ү... дүнгөөр хананги байһан тухай... элишэлһэн байна.

А. Иден Э. Фор Женевэһээ бусаба

ЖЕНЕВА, июлиин 24. (ТАСС). Англиин премьер-министр Антони Иден Лондон орохоёо мүнөөдэр Женевэһээ ниидэн гараба. Тэрэ аэродром дээрэ богонихон мэдүүлгэ хээ. Тиихэдээ, Женевскэ зүблөөнэй хүдэлмэриин үрэ дүн тухай тэрэ тогтоһон байна. Тусхайлбал, хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ Иден иигэжэ мэдүүлээ: «Бидэнэй эндэ түйлаһан ү... дүнгүүд һайнууд байба гэжэ би то... лоноб».

ЖЕНЕВА, июлиин 24. (ТАСС). Франциин Министрнүүдэй Сове... Түрүүлэгшэ Эдгар Фор мүнөө... Париж орохоёо Женевэһээ само... доор ниидэн гараба.

Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай Эдгар Фор иигэжэ мэдүүлнэ

ПАРИЖ, июлиин 24. (ТАСС). Франс-Пресс агентствын Женевэһээ мэдээсэһэнэй ёһоор Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Эдгар Фор французска радиогой түлөөлэгшэтэй хөөрэлдэһэн байна. Женевэдэхи зүблөөн дээрэ түйлагдаһан үрэ дүнгүүд «ехэ һайн удхашанартай» байгаа гэжэ мэдүүлгэ соогоо тэрэ онсо тэмдэглээ. «Энэ зүблөөн, имагтал түрүүшын алхам болоно. Бүхы асуудалнууд шиидхэгдэхэ гэжэ хэнэйшье бодомжолоогүй байһаниинь ба шиидхэгдэхэ аргашье үгы байһаниинь эли» гэжэ Фор хэлээ. «Германска асуудалые ба европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудалые зарим зэргээр элирх... лэн тодорхойлжо, тэдэниие холбо... тойгоор хаража үзэхэ гэжэ шиидх... бди», тэрэшэлэн «Зүүн ба Бару... оронуудай хоорондохи холбоо ба... саан тухай асуудалаар тусхай ш... хэбэри баталан абаһан байнабди. Э... оронуудай хоорондо зорюута бай... лагдаһан эллэб һаад хаалтану... зайсуулагдаха ёһотой» гэжэ Фор ... гэлжэлүүлэн хэлээ.

Зүблөөнэй июлиин 23-най һүү... шын заседаниин үедэ хэгдэһэн а... жалтатай хүдэлмэридэ хананги ба... һан тухайгаа Эдгар Фор элишэл... мэдүүлээ.

Советскэ правительственна делегаци ГДР-тэ ерэбэ

БЕРЛИН, июлиин 24. (ТАСС). Мүнөөдэр Германска Демократическа Республикын Правительствын урилгаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев составтай Советскэ правительственна делегаци Женевэһээ Берлин ерэбэ.

Шенефельд гэжэ аэродром дээрэ Советскэ правительственна делегацииие Германска Демократическа Республикын премьер-министр О. Гротеволь, премьер-министрын орлогшо ба ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Больц, премьер-министрын орлогшонор Г. Лох, П. Шольц, министрнүүд, Ехэ Берлинэй обер-бургомистр Ф. Эберт, СЕПГ-эй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд Г. Матерн, К. Ширдеван, Ф. Эльснер, СЕПГ-эй ЦК-гэй секретарьнууд, демократическа партинуудай болон ниитын организацинуудай хүтэлбэрилхы ажалшуулагшад, олониитын түлөөлэгшэд угтаа.

Советскэ правительственна делегацие СССР-һээ ГДР-тэ байгаа онсо ба бүрин эрхэтэ посол Г. М. Пушкин, Германидахи советскэ сэрэгэй бүлэгэй главна командалагша Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, советскэ посольствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, Германидахи советскэ сэрэгэй командованиин түлөөлэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд тэрэшэлэн угталсаа.

Делегацииие мүн берлинскэ предприятинууд, эмхи зургаанууд болон һуралсалай газарнуудай ажалшадай түлөөлэгшэд угтаба.

СССР-эй ба ГДР-эй гүрэнэй түгуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ арадай полициин хүндэтэ харуул жагсаагдаһан, Советскэ Союзай болон Германска Демократическа Республикын гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

ГДР-эй премьер-министр О. Гротеволь уулзалгын үедэ мэдүүлгэ хэбэ:

Отто Гротеволиин мэдүүлгэ

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Германска Демократическа Республикын Правительство болон хүн зон СССР-эй Правительственна делегациие үнэн зүрхэнэй баяртайгаар, халуунаар амаршална. Женевскэ зүблөөнэй һүүлээр Германска Демократическа Республикада хэдэн үдэр байхые урилһан манай дурадхалые делегациин хүлеэн абаһандань бидэнэр баяртайбди. **(Альга ташалга).**

Бидэнэр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганиниие, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн нүхэр Н. С. Хрущевые болон тэдэнэй сотрудникүүдые амаршалнабди. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Үнгэрэгшэ неделидэ бүхы дэлхэйн арадууд, тэрэ тоодо немецкэ арад өөһэдынгөө һанал бодолые Женева тээшэ гүнзэгы анхаралтайгаар хандуулаа. Бүхы арадуудай аюулгүй байдал хангаха тухай, буу зэбсэг хурааха ба атомна зэбсэг хорихо тухай, германска асуудалые шиидхэхэ тухай таатай һайн дурадхалнуудые СССР-эй оруулһанай ашаар эдэ хэлсээнүүд уласхоорондын түгшүүрилые бүхы дээрэнь һуладхаба.

СССР-эй ба бүхыдөө эб найрамдалай лагериин эб найрамдалай сэхэ шууд политика болон үгэеэ ойлголсохын түлөө тэдэнэй эрмэлзэлгэ хадаа уласхоорондын событинуудта шиидхэхы нүлөө үзүүлээ гэжэ элирбэ. Бүхы дэлхэйн арадууд хүсэ баримталха политикада дурагүй ба уласхоорондын байдалда бэе бэеэ ойлголсохые, эбтэйгээр ажабайхые хүсэнэ гэжэ хүйтэн дай болюулха тушаа Женевэдэ үнгэргэгдэһэн хэлсээнүүд харуулаа. Германи ба немецкэ арад өөрынгөө Эсэгэ ороной нэгэдэлые эбэй ёһоор, демократическа үндэһөөр һэргээн байгуулха шэнэ найдабари олобо. Түгшүүрилые һуларуулха ябадал Женевэдэ дүрбэн гүрэнүүдэй туйлажа шадаа хадань, тэрэшэлэн Германиин хоёр хубиин немецүүд энээниие туйлаха ба германска асуудалаар үгэеэ ойлголсохо ёһотой. Бидэнэр, немецүүд Женевскэ зүблөөнэй хүдэлмэриһөө иимэ шухала тобшолол хэнэбди.

Эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал хангахын тула эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө СССР-эй Правительственна делегацида бидэнэр халуун баяр хүргэнэбди, Германска Демократическа Республикада ерэһэн хүндэтэ нүхэд, Таанадые үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

* * *

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин аэродром дээрэ иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

Н. А. Булганинай мэдүүлгэ

Нүхэр премьер-министр!

Нүхэдүүд!

Бидэнэр Германска Демократическа Республикада ерэһэндээ тон ехэ баяртай байһанаа мэдүүлнэбди, эндэ бидэнэр тушаа хэгдэһэн амаршалгануудай түлөө, хани ёһоной мэдэрэлэй түлөө баяр хүргэнэбди. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Дүрбэн гүрэнүүдэй — Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин ба Франциин правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөөнэй мэнэ һая болоод дүүрэһэн Женевэһээ бидэнэр наашаа ерээбди. Уласхоорондын байдалда Женевскэ зүблөөнэй һайнаар нүлөөлхэ байһаниинь дамжагүй. Зүблөөн дээрэ уласхоорондын эдэ хэдэн шухала асуудалнуудаар — Европын аюулгүй байдал тухай, германска асуудалаар, буу зэбсэг хураалга тухай, зүүн ба баруун оронуудай хоорондо холбоо барисаа байгуулха тухай асуудалнуудаар һанамжанууд андалдагдаһан байна. **(Альга ташалга).**

Зүблөөн дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүд, мүн тэрэшэлэн Зүблөөнэй эдэ правительствонуудые толгойлогшонорой хэһэн мэдүүлгэнүүд хүнхэглагдаа. Эдэ документнүүд дээрэһээ Зүблөөнэй хүдэлмэриин һайн үрэ дүнгүүд харагдана.

Германска арадай национальна интересүүдтэй, Европодо аюулгүй байдал сахиха интересүүдтэй зохилдуулан, германска асуудал шиидхэгдэхэ ба сүлөөтэ һунгалтын ёһоор Германи нэгэдхэгдэхэ ёһотой гэжэ Зүблөөн дээрэ германска асуудал тушаа нэгэн һаналаар шиидхэбэри абаһан байна.

Гэбэшье, германска асуудалые шиидхэлгэдэ хоёр ондоогоор хандаха ябадалай Зүблөөн дээрэ элирһыень анхадэлэнгүй үнгэржэ болохогүй байна. Дахин зэбсэглэгдэжэ байгаа Баруун Германи, удаань мүн нэгэдэмэл Германи хадаа парижска хэлсээнүүдэй ёһоор НАТО-да ба барууневрапейскэ сэрэгэй союзда гэхэ гү, али баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэглэлдэ орохо ёһотой гэжэ баруун гурбан гүрэнүүдэй делегаци баримталһан байна. Баруун Германиие НАТО-да ба барууневрапейскэ сэрэгэй союзда оруулга, парижска хэлсээнүүдэй условиие Баруун Германиин абалга хадаа Германиие эбэй болон демократическа үндэһөөр нэгэдүүлхэ арга боломжые үгы хэнэ гэжэ Советскэ Правительствын нэгэнтэ бэшэ мэдүүлһэниинь элитэ. Тиимэһээ советскэ делегаци Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ интересүүдые хүтэлбэри болгон, Германиие нэгэдүүлхэ ондоо зам Женевэдэ баримталаа.

Түрүүшээр Германска Демократическа Республика болон Германска Федеральна Республика, тиигээд удаань нэгэдэмэл Германи хадаа аюулгүй байдал хамтадаа сахиха ниитэевропейскэ системэдэ орожо, Европын аюулгүй байдал сахиха договорто хабаадалсаха ёһотой. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Энэ зам хадаа европейскэ бусад гүрэнүүдтэй хамтадаа эб найрамдал ба Европын аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө харилсан ажаллаха, эб найрамдалда дуратай бусад оронуудтай хамтадаа дайнда эсэргүүгээр тэмсэхэ эб найрамдалда дуратай демократическа Германи байгуулхын түлөө германска арадай, мүн тэрэшэлэн Европын арадуудай дура хүсэлые хараадаа абана. **(Альга ташалга).**

Германида бии байһан бодото байдалые хараадаа абангүйгөөр германска асуудалые шиидхэхын аргагүй гэһэн ушар баримтые советскэ делегаци саашадань баримталһан байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр үнгэрһэн 10 жэл соо Германиин территори дээрэ хоёр суверенна гүрэн — Германска Демократическа Республика ба Германска Федеральна Республика бии болоһон байна. Тэдэнэр туд бүридөө өөрын түсгаар экономическа ба общественнэ байдалтай. Туд бүриинь суверенна эрхэ бусад гүрэнүүдээр мэдэрэгдэнхэй.

Энэ хадаа Германиие нэгэдүүлхэ тухай асуудал шиидхэхэ зуураа, Германска Демократическа Республикыншье, мүн Германска Федеральна Республикыншье һанал хүсэлые хараадаа абангүй байжа болохогүй гэжэ гэршэлнэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, энэ асуудалые немецүүдэй өөһэдынь хабаадалгагүйгөөр шиидхэжэ болохогүй байна. **(Үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалга).** Европодо аюулгүй байдал хангахын тула суг ажаллаха талаар, мүн тэрэшэлэн Германи доторойнгоо хэрэгүүдээр Германиин хоёр хубиин үгэеэ ойлголсодог болохыень Германиие үнэхөөрөө нэгэдүүлхэ гэжэ хүсэдэг хүнүүд хүсэнгүй байжа шадахагүй юм.

Германиие нэгэдүүлгэдэ, германска арадай национальна хуулита хүсэл зоригые хангалтада абаашаха гансахан лэ иимэ зам байна. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Германска асуудалые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, Советскэ Правительствын саашадаашье энэ хараа шугам батаар баримталха байһандань һэжэглэхэгүйдэ болохо. **(Альга ташалга).**

Германска Демократическа Республикын ажалшадта, бүхы германска арадта Советскэ Союзай Правительствын үнэн зүрхэнэй амаршалга ба эгээн һайн хүсэлэл хүргэхыемни зүбшөөгыт. **(Үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалга).**

1955 оной түрүүшын хахад жэл соо РСФСР-эй арадай ажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлтын дүнгүүд тухай

РСФСР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэл

Промышленность, хүдөө ажахы, транспортые хүгжөөлгэ, капитальна барилгын ургалта, эд бараанай эрьесые үргэдхэлгэ, коммунальна ажахые хүгжөөлгэ, РСФСР дотор хүдэлмэришэд болон албахаагшадай тоогой ба культурна байгуулалтын хубилалта 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо иимэ тоо мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I.

РСФСР-эй республиканска ба нютагай мэдэлэй промышленностьда бүхы дээрээ **валовой продукци** үйлэдбэрилхэ түрүүшын хахад жэлэй түсэб 104 процент дүүргэгдээ.

РСФСР-эй тус тус министерствонүүд ба зургаанууд промышленностиин валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө иимээр дүүргэбэ:

	1955 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые дүүргэлгэ процентээр
РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерство	106
РСФСР-эй Түлишын промышленностиин министерство	104
РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство	103
РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство	90
РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленностиин эд товарнуудай министерство	105
РСФСР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство	102
РСФСР-эй Мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство	104
РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министерство	92
РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын министерствын промышленна предприятинууд	102
РСФСР-эй Коммунальна ажахын министерствын промышленна предприятинууд	101
РСФСР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд	105
РСФСР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын промышленна предприятинууд	106
Главмосстройн промышленна предприятинууд	107
РСФСР-эй Олзоборилгын коопераци	105

1955 оной түрүүшын хахад жэл соо үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулхада РСФСР-эй республиканска ба нютагай мэдэлэй бүхы промышленность валовой продукциие 7 процент ехээр гаргаа.

1955 оной түрүүшын хахад жэл соо РСФСР-эй республиканска ба нютагай мэдэлэй промышленностьнууд олон янзын продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Хара металлай прокат үйлэдбэрилхэ, нүүрһэ малтан абаха, железобетонно зүйл, шлакоблок ба бетонно блок, керамическа хоолой, хюрөөдэһэн модо, хүдөө ажахын машинануудые, модо болбосоруулдаг станогуудые, электродвигатель, орон, патефон, пианино ба рояль, хлопчатобумажна, ноохон, лён ба торгон бүдүүдые, оймһо, гадар ба дотор трикотаж, оёдолой зүйл, арһан ба резинэ гутал, кондитерска ба макаронно зүйл, колбаса, ургамалай ба малай тоһо, һүнэй продуктнуудые, пивэ, мылэ үйлэдбэрилхэ талаар хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гэхэтэй хамта, зарим министерствонүүд ба предприятинууд 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо зарим түхэлэй промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэхын түлөө зохихо хэмжээ абажа шадаагүй. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерство мебель, тэргэ, үхибүүдэй велосипед, гэртэхи холодильник, металлическа амһарта үйлэдбэрилхэ түсэбөө гүйсэд дүүргээгүй; РСФСР-эй Түлишын промышленностиин министерство торф малтан абаха, торфоор ба нүүрһээр брикедүүдые үйлэдбэрилхэ түсэбөө гүйсэд дүүргээгүй; РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство хирпиисэ, зөөлэн хүшалта, черепицэ ба извёстко үйлэдбэрилхэ түсэбөө гүйсэд дүүргээгүй; РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство хэрэглэлэй модо ба түлеэ шэрэхэ түсэбөө, түмэр харгын шпал ба мебель үйлэдбэрилхэ түсэбөө; РСФСР-эй Мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство—мяха үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй. РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министерство загаһа бариха түсэбөө нилээд дутуугаар дүүргээ.

Хахад жэлэйнгээ түсэбые олонхи министерствонүүдэй бүхы дээрээ дүүргэбэшье, нютагай промышленностиин, түлишын промышленностиин, барилгын материалнуудай промышленностиин ба бусад хэдэ хэдэн министерствонүүдэй нилээд олон предприятинууд продукци гаргаха түсэбтэ даалгабаряа дүүргээгүй.

Амурска, Арзамасска областьнуудта нютагай промышленность, Вологодско, Архангельска, Грозненско областьнуудай — олзоборилгын коопераци валовой продукци ба хэдэ хэдэн шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ хахад жэлэй түсэбые дүүргээгүй.

II.

РСФСР-эй республиканска ба нютагай мэдэлэй промышленность 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо промышленна шухала шухала зүйлэй продукци 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулхада иимээр үйлэдбэрилэгдөө:

	1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулхада 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо процентээр
Хара металлай прокат	118
Нүүрһэн	113
Торфоор хэгдэһэн брикедүүд	128
Хирпиисэ	112
Извёстко	109
Черепицэ	125
Барилгын гипс	109
Шлакоблок ба бетонно блок	131
Хана хэхэ гипсовэ плита	185
Түмэрбетонно зүйл	153
Толь	108
Хюрөөдэгдэһэн материал	111
Хүдөө ажахын машинанууд	217
Нэгэ голтой автоприцеп	118
Тэргэнүүд	131
Локомобиль	164
Модо болбосоруулха станок	142
Модо хюрөөдэхэ рама	111
100 киловатт хүрэтэр хүсэтэй электродвигатель	143
Металл болбосоруулха промышленностьда хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэг	117
Проволочно хадааһан	117
Хлопчатобумажна бүд	106
Лёнсор нэхэгдэһэн бүд	99
Ноохон бүд	103
Торгон бүд	120
Оёдоһон зүйл	113
Гадар трикотаж	116
Дотор трикотаж	.12
Тюле-гардинна зүйл	141
Оймһон	11
Арһан гутал	103

	1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулхада 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо процентээр
Резинэ гутал	124
Мебель	116
Үхибүүдэй велосипед	107
Пианино ба рояль	127
Гармони, баян ба аккордеон	115
Патефон	116
Радиоприёмник	196
Хутага ба вилкэ	162
Металлическа амһарта	117
Шаажан амһарта	109
Шэл амһарта	132
Гэртэхи холодильник	150
Юумэ угаадаг машина	372
Керосинка ба керогаз	125
Түмэр орон	117
Бэшэдэг машина	108
Мяханай консервэ	125
Загаһанай консервэ	134
Һүнэй консервэ	111
Үрэ жэмэсэй ба овощиин консервэ	109
Колбаса	110
Мяханай хахад фабрикат	120
Котлетэ	117
Пельмень	120
Һүнэй продукт	116
Сыр	121
Малай тоһон	120
Макаронно зүйл	113
Пивэ	97
Виноградна архи	110
Дрожжи	14
Витамин	154
Мылэ	117

1955 оной түрүүшын хахад жэл соо РСФСР-эй республиканска ба нютагай промышленностиин предприятинуудта 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулхада түхеэрэлтэнүүд зарим тэды пайнаар ашаглагдадаг болоо. РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын хирпиисын заводуудта пеэшэнгэй нэгэ кубическа метрһээ хирпиисэ ехээр абтадаг болоо, түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлдэг заводуудта пластическа шүдхалаа хэдэг прессүүдэй халаанай бүтээсэ дээшэлээ, камерна сушилкануудта хирпиисэ богонихон саг соо хатаагдадаг болоо. РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерствын фарфоро-фаянсова заводуудта муфельна ба туннельнэ пеэшэнгүүдэй сүүдхын бүтээсэ ехэ болоһон байна. РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленна эд товарнуудай министерствын бүд нэхэдэг предприятинуудта — хлопчато-бумажна, ноохон ба лёноор бүд нэхэдэг промышленностьда утаһа ээрэдэг, бүд нэхэдэг станогуудай бүтээсэ дээшэлээ, тэрэшэлэн трикотажна промышленностьда машинануудай бүтээсэ ехэ болоо. Гэхэтэй хамта, РСФСР-эй республиканска ба нютагай промышленность бии байһан үйлэдбэриингөө хүсые үшөөл гүйсэдөөр ашагланагүй.

РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын леспромхозуудта 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулхада модо отололго, шэрэлгэ ба ашаалалгые механизацилгын хэмжээн зарим тэды ехэ болоо. Гэбэшье, механизированнэ хүдэлмэринүүдэй түсэб дүүргэгдээгүй. Модо хюрөөдэдэг промышленностьда модо хюрөөдэдэг рамаар модо хюрөөдэхэ 1955 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Модо бэлэдхэлгэ дээрэ машинанууд ба механизмууд хангалтагүйгөөр ашаглагдаа.

Республиканска ба нютагай мэдэлэй гүрэнэй промышленность товарна продукциин өөрынь үные химдаруулха 1955 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб дүүргээ. Уридшалан абтаһан мэдээнэй ёһоор, түрүүшын хахад жэл соо промышленна продукциин өөрынь үнэ 2 үлүүтэй процент химдаруулагдаа. Өөрынь үные химдаруулха түсэбэй бүхы дээрээ хангалтатайгаар дүүргэгдэбэшье, РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство, РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство өөрынь үные химдаруулха түрүүшын хахад жэлэй түсэб дүүргээгүй. Промышленна продукциин өөрынь үнэ химдаруулха түсэбөө бүхы дээрээ дүүргэһэн РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерстводэ, РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленна эд товарнуудай министерстводэ болон бусадшье министерствонүүдтэ 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо продукциин өөрынь үнэ химдаруулха түсэбөө дүүргээгүй предприятинууд олон байгаа. Олон янзын промышленна продукциин өөрынь үнэ ехэ байһан зандаа.

III.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ арга нүхэсэл байгуулха талаар РСФСР-эй колхозууд, машинно-тракторна станцинууд болон совхозуудта нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Российска Федерациин колхозууд, машинно-тракторна станцинууд ба совхозууд хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргөө.

Орой хабарай болобошье һаань, хабарай культуранууд агротехническэ эрхим болзорто таригдаа. 1955 ондо колхозууд ба совхозуудай намарай пар дээрэ 1954 онойхидо орходоо хабарай культуранууд һураггүй ехээр таригдаа. Бүхы дээрээ РСФСР-эй колхозууд ба совхозуудта үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 11 миллион гектар үлүү ехээр хабарай культуранууд таригдаа. Байгша ондо шэниисын тарилгын талмай 3,5 миллион үлүүтэй гектараар үргэдхэгдөө; кукурузын тарилгын талмай 9 миллион гектар болоо гэхэ гү, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 8 миллион гектараар ехэ болоо. Байгша ондо колхозуудта просын тарилга 1 миллион гектараар үргэдхэгдөө. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада наран сэсэгэй тарилга 212 мянган гектараар, сахарна свёкло — 40 мянга үлүүтэй гектараар, лён-долгунец—240 мянган гектараар, хартаабха — 350 мянган гектараар үргэдхэгдөө. Кукурузын, наран сэсэгэй, хартаабхын ехэнхи хуби квадратно-гнездовой аргаар таригдаһан ба һуулгагдаһан байна.

«Ороохо таряа үйлэдбэрилгые ехэдхэхын тула шэнэ ба боро газар саашадань хахалжа үргэлжэлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлэн, РСФСР-эй Совхозуудай министерствын машинно-тракторна станцинууд, совхозууд 1954 ондо ба 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ Сибириин, Уралай, Поволжьеын, Хойто-Кавказай болон бусад районуудта 11,6 миллион гектар шэнэ ба боро газар хахалаа. Хахалагдаһан шэнэ ба боро газар дээрэ 10 миллион шахуу ороохото болон хүдөө ажахын бусад культуранууд таригдаһан байна.

Шэнэ ба боро газар ашаглажа байһан районуудта байгша оной хабар болотор 51 шэнэ совхоз эмхидхэгдээ. 1954 ондо эмхидхэгдэһэн 38 совхоз энэ тоодо ороногүй.

1955 оной түрүүшын хахад жэл соо РСФСР-эй хүдөө ажахы элдэб янзын 40 мянга үлүүтэй трактор (15 хүсэтэйдэ оруулан бодоходо), 11 мянган пропашной трактор (бодотоор тоолоходо), 19 мянга шахуу ашаанай автомобиль, тарянай 10 мянган комбайн, хартаабха малтадаг 5 мянга үлүүтэй комбайн, 19 мянган тракторна сеялкэ, 19 мянган тракторна плуг, хартаабха һуулгадаг 7 мянга шахуу машина, 19 мянган тракторна культиватор болон хүдөө ажахын бусад олон машинануудые, мүн тэрэшэлэн малажалай фермэнүүдтэ хэрэгтэй машинанууд болон түхеэрэлтэнүүдые абаһан байна.

1955 оной июлиин 1-нэй мэдээгээр, РСФСР-эй хүдөө ажахыда 870 мянга үлүүтэй трактор (15 хүсэтэйдэ оруулан бодоходо), тарянай 230 мянга үлүүтэй комбайн тоологдожо байгаа.

РСФСР-эй хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгын ургалта хадаа хабарай культуранууд тариха ба ургасые харууһалха хүдэлмэринүүдые бүри ехээр механизацилха арга олгоо.

Машинно-тракторна станцинууд 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо колхозуудта хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые (хахалалгада оруулан тоолобол) үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 13 миллион гектар үлүү ехээр хэһэн байна.

Малажалай продуктнууд ехээр абтадаг болоо. 1954 оной октябриин 1-һээ 1955 оной июлиин 1 болоторхи юһэн һарын хугасаа соо колхозуудта 1953—54 онуудай энэ үеынхиһөө 31 процент ба 1952—53 онойхиһоо 52 процент үлүү ехэ һүн һаагдаа. 1954 оной октябриин 1-һээ 1955 оной июлиин 1 болотор колхозуудта дунда зэргээр үнеэн бүриһөө һүн һаалга 1953—54 онуудай энэ үеынхитэй сасуулхада 21 процент ехэ болоһон байна.

Московско, Ленинградска, Челябинска, Рязанска областьнуудай, Приморско, Ставропольско хизаарнуудай колхозуудта һүн һаалга нилээд дээшэлээ. Московско, Рязанска, Воронежско, Ленинградска, Калужска, Новосибирскэ, Омско, Томско, Тюменскэ, Свердловскэ, Ростовско областьнууд, Краснодарска, Ставропольско, Приморско хизаарнууд һүн бэлэдхэхэ болон худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байна. Гэхэтэй хамта, РСФСР дотор бүхы дээрээ һүн бэлэдхэхэ ба худалдаха хахад жэлэй түсэб дутуугаар дүүргэгдээ. Костромской, Вологодско, Великолукска, Кировскэ областьнууд, Удмуртска, Татарска, Мордовско АССР-нүүд һүн бэлэдхэхэ ба худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй.

Энэ үе соо мяхан, ноохон ба үндэгэн тэрэшэлэн ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Гэбэшье, РСФСР-эй зарим областьнууд, хизаарнууд ба автономно республикануудта малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада, малай байрануудые болон силосэй түхеэрэлтэнүүдые барилгада үшөөл хүсэд анхарал хандуулагданагүй.

1955 оной июлиин 1 болотор 1954 оной июлиин 1-тэй сасуулхада колхозуудта ниитын малай тоо толгой нимээр олошороо: үнеэд—6 процент, хонид—4 процент, гахайнуудай тоо толгой 0,6 процентээр үсөөн болоо. Мүн лэ энэ үе соо РСФСР-эй Совхозуудай министерствын совхозуудта малай тоо толгой нимээр олошороо: үнеэд—12 процент, гахайнууд—7 процент, хонид — 7 процент.

Хүн зоной өөрынь мэдэлдэ байһан үнеэдэй ба жэжэ малай тоо толгой олон болоо.

Республика дотор ашаг шэмэтэ малай ниитэ тоо толгой 1955 оной июлиин 1-дэ 1954 оной июлиин нэгэнэйхитэй сасуулбал, уридшалан абтаһан тоо мэдээнүүдэй ёһоор, бүхы категориин ажахынуудта нимээр олон болоо: үнеэд — 7 процент, хонид — 9 процент, гахайнуудай тоо толгой, тухайлхада, үнгэрэгшэ жэлэй хэмжээндэ үлөө.

Һүүлэй үедэ хүдөө ажахые мэргэжэлтэй кадрнуудаар бэхижүүлхын тула ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө үедэ Российска Федерациин машинно-тракторна станцинуудай директорнүүдэй 90 үлүүтэй процентнь, главна инженернүүдэй — 90 процентнь, главна агрономуудай — 100 шахуу процентнь, машинно-тракторна мастерскойнуудые даагшадай — 70 шахуу процентнь дээдэ ба дунда тусхай эрдэмтэй байна.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

1955 оной түрүүшын хахад жэл соо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлтын дүнгүүд тухай

РСФСР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэлэй түгэсхэл

IV.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын министерствын нийтын хэрэглэлэй автомобильна транспортаар ашаа шэрэлгэ 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ 1954 оной энэ үетэй сасуулбал 49 процентээр, ашаа зөөлгын эрьесэ 37 процентээр, пассажирнуудые шэрэлгэ 39 процентээр нэмэһэн байна. Гэбэшье, РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын министерство 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ ашаа шэрэлгын түсэбые дүүргээгүй. Ашаа шэрэлгын түсэб 97 процент, ашаа зөөлгын эрьесын түсэб 94 процент дүүргэгдэһэн байна. Тиихэдэ, пассажирнуудые шэрэлгын түсэб 5 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэө.

РСФСР-эй автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын министерствын олон автотрестнүүд машинануудаа дутамагаар хэрэглэнэ гэбэл, автомашинануудынь миин байдаг ба хооһоор ябуулагдадаг байна. Татарска АССР-эй, Свердловскэ, Омско ба Амурска областьнуудай автотранспортна трестнүүд түрүүшын хахад жэлдэ түсэбүүдээ дүүргээгүй.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын министерство централизованно ашаа зөөлгые дутамагаар үргэдхэнэ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гол мүрэнэй транспортын Главна Управлениин гол мүрэнэй транспортаар ашаа шэрэлгэ 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ 1954 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал 28 процентээр, ашаа зөөлгын эрьесэ 29 процентээр нэмэһэн байна. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гол мүрэнэй транспортын Главна Управлени ашаа зөөлгын эрьесын ба ашаа шэрэлгын түсэбүүдые дүүргээ. Гэбэшье, гол мүрэнэй транспортын олонхон областной управленинүүд судналуудаа хооһоор ябуулдаг, ашаа тээлгын ба буулгалгын үедэ тэдэниие тогтоогдоһон сагһаа үлүүгээр баридаг ба мэдэлдээ байһан флодые дутуугаар хэрэглэдэг байгаа.

V.

РСФСР-эй территори дээрэ байһан хүндэ промышленностиин һалбаринуудта, тэрэ тоодо хара ба үнгэтэ металлургида, нүүрһэнэй промышленностьда, машина бүтээлгэдэ, электростанцинуудые барилгада, барилгын материалнуудай промышленностьда болон хүндэ промышленностиин бусад һалбаринуудта мүнгэ һомололгын хэмжээн 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо улам ургаһан байна. Транспорт болон хүдөө ажахыда мүнгэ һомололго мүн лэ нэмээ. Арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг предприятинуудые барилгада горьтой мүнгэ зөөри һомологдоһон байна. Гэр байрын барилгын, һургуулинуудые, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые, хүүгэдэй садууд болон яслинуудые, пионерскэ лагерьнуудые кинотеатрнуудые, культурно-ажаһуудалай бусад эмхи зургаануудые барилга РСФСР-эй территори дээрэ 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал нэмэһэн байна.

РСФСР-эй министерствонүүд болон зургаануудай шатаар гүрэнэй зүгһөө мүнгэ һомололго 1954 оной түрүүшын хахад жэлтэй сасуулбал, 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ 113 процент болоо. Гэбэшье, мүнгэ һомололгын хахад жэлэй түсэб, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха түсэб дүүргэгдээгүй. РСФСР-эй Барилгын материалнуудай министерствын, РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын, РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын министерствын, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын ба РСФСР-эй бусад министерствонүүдэй шатаар капитальна хүдэлмэриин ба үйлэдбэриин хүсэнүүдые болон культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудые ашаглалгада үгэхэ түсэб дутуу дүүргэгдэһэн байна.

РСФСР-эй Городской ба хүдөөгэй барилгын министерство 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхидэ орходоо 20 процентээр ехэ хүдэлмэри 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ дүүргээ. Гэбэшье, барилгын ба хабсаралгын хүдэлмэриин хахад жэлэй түсэбые министерство оройдоол 79 процент дүүргээ. Кемеровскэ, Псковско, Балашовско, Чкаловска, Омско ба бусад зарим областьнуудай барилгын трестнүүд барилгын болон хабсаралгын хүдэлмэринүүдэй түсэбые нилээд дутуу дүүргээ.

РСФСР-эй Городской ба хүдөөгэй барилгын министерство барилгын өөрын үные химдаруулха даалгабаряа дүүргээгүй. Министерствын барилганууд дээрэ машинанууд болон механизмууд дутамагаар ашаглагдана.

VI.

1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ советскэ худалдаа наймаан саашадаа үргэдхэгдэһөөр лэ байгаа.

1955 оной түрүүшын хахад жэлэй туршa соо 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхидэ орходоо 8 процентээр (сасуулагдамал сэнгээр) ехэ эд бараан **гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай** шатаар РСФСР-эй хүн зондо худалдагдаһан байна. Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесын түсэб нэгэдэхи хахад жэлдэ дүүргэгдэһэн байна.

1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхидэ орходоо мяхан ба мяханай продукт, ургамалай тоһон, маргарин ба хайлуулһан өөхэ тоһон, кондитерскэ зүйл, загаһан ба загаһанай продукт, сыр, һү ба һүнэй продукт, үндэгэн хүн зондо ехээр худалдагдаһан байна.

Тус тус промышленна эд бараа, тусхайлбал, хлопчатобумажна ба торгон бүд, хубсаһа, трикотажна зүйл, оймһо, гутал, юумэ угаадаг мылэ худалдалга 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ ехэ болоһон байна. Культурно-ажабайдалда хэрэглэгдэдэг зүйлнүүд: радиоприёмник, телевизор, час, фотоаппарат, мебель, оёдолой машина, юумэ угаадаг машина, пылесос, холодильник, велосипед, мотоцикл, хүнгэн автомашина худалдалга нилээд ехээр нэмээ.

Ажахыда хэрэгтэй зүйлнүүдые: хэрэглэлэй модо, хушалтын түмэр, цемент, шифер, сонхын шэл хүн зондо ба колхозуудта розничноор худалдалга мүн лэ ехээр нэмээ.

Промышленна бараа ба эдеэ хоолой зүйл үйлэдбэрилгэ ба худалдалгын ехэ болоһон байбашье, арадай хэрэглэлэй зарим шухала эд бараагаар зарим районуудта хүн зоной хэрэглэмжэ үшөө дутамагаар хангагдана. Тиихэдэ, худалдаа наймаанай зарим организацинууд районуудай хоорондо эд бараа буруугаар хубаарилдаг дээрэһээ, хүн зоной хэрэглэмжые хараадаа абангүйгөөр зарим эд бараа зарим районуудта үлүүсэ ехээр эльгээжэрхидэг байна. Нютагай түүхэй эдһээ эд бараа үргэнөөр үйлэдбэрилжэ, худалдаа наймаанда гаргаха ябадал үшөөл дутамаг байна.

VII.

РСФСР-эй республиканска ба нютагай мэдэлэй ажахын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо 1955 оной нэгэдэхи хахад жэлэй эсэстэ 1954 оной нэгэдэхи хахад жэлэй эсэсэйхидэ орходоо олон болоһон байна. Промышленностьда, хүдөө ажахыда, барилгада ба транспортда хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, бусад мэргэжэлтэдэй тоо гурба дахин олон болоо. Эмнэлгын эмхи зургаануудай, һургуулинуудай, һуралсалай газарнуудай, худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой ба коммунальна байрын ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо мүн лэ нэмээ. Үйлэдбэридэ сэхэ хүдэлмэрилдэг болоһон дээрэһээнь эмхи зургаануудай ба предприятинуудай захиргаанай апарадай албахаагшадай тоо үсөөрөө.

1955 оной нэгэдэхи хахадта РСФСР дотор фабрично-заводской һуралсалай һургуулинуудые, горно-промышленна һургуулинуудые, хүдөө ажахые механизацилгын училищинуудые дүүргэһэн 200 мянга гаран мэргэжэлтэй залуу хүдэлмэришэд промышленностьда, барилгада, транспортда ба хүдөө ажахыда эльгээгдэһэн байна. Амяар амяараа, бригадаараа һуралсаха ба курсада һуралсаха зэргээр 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ хоёр хахад миллион шахуу хүдэлмэришэд ба албахаагшад мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн ба һургагдаһан байна.

Республиканска ба нютагай мэдэлэй гүрэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ 1955 оной нэгэдэхи хахад жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэй зохихо үетэй сасуулбал 4,5 процентээр, барилгада — 13 процентээр нэмэһэн байна. Промышленностьда ба барилгада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдэө. Гэбэшье, РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министерство, РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын модо бэлэдхэлэй предприятинууд 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбүүдые нийтэ дээрэнь дүүргэһэн министерствонүүдтэ олон предприятинууд ба барилганууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар даалгабаринуудаа дүүргээгүй байха юм.

VIII.

РСФСР-эй городууд болон хүдөө нютагуудта дунда һургуулинуудай тоо улам олошорһон байна. Хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй залуушуулай һургуулинуудые оруулалсан дунда һургуулинуудай тоо 1955 оной нэгэдэхи хахад жэлдэ 1954 оной нэгэдэхи хахад жэлтэй сасуулбал 1.836 һургуулияар олон болоо. Бүхы табан жэлэй үе соо дунда һургуулинуудай тоо 6 мянга гаран һургуулияар олон болоо.

Дунда һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абагшадай тоо мүнөө жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал 22 процентээр, 1950 онойхитой сасуулбал 3,7 дахин олон болоо.

Дээдэ һургуулинууд ба техникумүүдые, заочноор һурагшадые оруулалсан, мүнөө жэлдэ 380 мянга гаран залуу мэргэжэлтэд дүүргэжэ гараа гэхэ гү, али тэдэнэй тоо үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 40 мянга гаран хүнөөр олон болоо.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал киноустановкануудай тоо, кинотеатрта хүнүүдэй оролго олон болоһон байна. 1954 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал кинотеатрта орожо харагшадай тоо 41 процентээр нэмээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал город шадарай ба городой пионерскэ лагерьнуудта, экскурсионно-туристска базануудта амарһан ба хүүгэдэй садуудтай, хүүгэдэй байшангууд ба хүүгэдэй яслинуудтай дачануудта гараһан хүүгэдэй ба багашуулай тоо олон болоо. Хүдөө нютагуудта үхибүүдтэ зорюулагдан хүүгэдэй олон тоото зунай талмайнууд нээгдээ.

Больницануудай, нарайлалгын байшангуудай, хүүгэдэй яслинуудай болон садуудай, санаторинууд болон амаралтын байшангуудай тоо олон болоо. Эмнэлгын эмхи зургаануудые шэнэ шэнэ аппаратурaар, түхеэрэлгэнүүд болон зэр зэмсэгүүдээр хангалга бүри һайжараа.

Салин хүлһынь түлөөд бүхы хүдэлмэришэдтэ ба албахаагшадта жэл бүри үгтэдэг ээлжээтэ амаралтануудые 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ 15 миллион үлүүтэй хүн хэрэглэһэн байна. Түлөөһэгүйгөөр гү, али хүнгэлэлтэтэйгөөр үгтэһэн путевконуудаар санаторидо ба амаралтын байшангуудта ошожо амарһан ажалшадай тоо олон болоо.

РСФСР-эй Коммунальна ажахын министерствын предприятинууд 1955 оной түрүүшын хахад жэлдэ городской хүн зоной ажаһуудалдаа хэрэглэхын тулада газ үгэлгые үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 13 процентээр, электроэнерги үгэлгые—11 процентээр, уһа үгэлгые —7 процентээр ехэ болгоо.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал городской бүхы түхэлэй транспортаар пассажирнуудые шэрэлгэ: троллейбусаар — 13 процентээр, автобусаар — 39 процентээр, хүнгэн ба ашаанай машинаар—40 процентээр, трамвайнуудаар — 4 процентээр, метрополитенээр — 7 процентээр нэмэһэн байна. Гэбэшье, миин байһан, хүдэлмэридөө оройтожо гарадаг ба муугаар заһабарилагдадаг дээрэһээ зарим городуудай трамвайнууд ба троллейбусууд хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэдэг байгаа.

1955 оной түрүүшын хахадта городуудые, хүдэлмэришэнэй поселогууд болон хүдөөгэй районуудай центрнүүдые саашадань болбосон зохид түхэлтэй болгохо хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдээ. Байрын гэрнүүдые заһабарилха, үйлсэнүүд болон талмайнуудта шулуу дэбдихэ ба асфальтаар хушаха, гэрэлтүүлхэ ба модо тариха хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Паркнууд болон скверүүд шэнээр бии болгогдоһон ба үргэдхэгдэһэн байна. Коммунальна предприятинуудай — водопроводуудай, канализациин, баниин, болон юумэ угаадаг газарай, гостиницануудай барилга хэгдэһэн байна. Троллейбусна, трамвайна ба автобусна харилсаан үргэдхэгдөө. Байрын гэрнүүдые газификацилга ба теплофикацилга үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

РСФСР-эй Статистическэ Управлени.

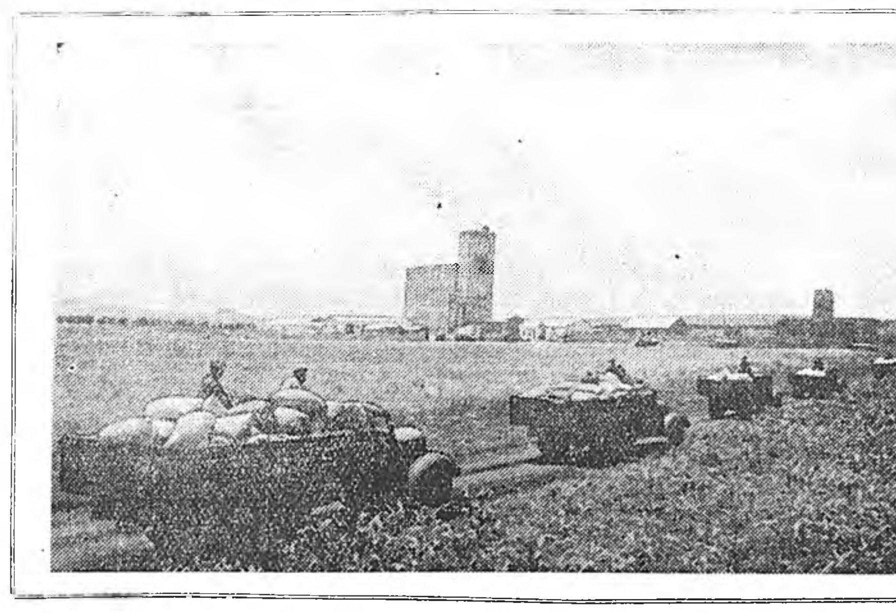

Грузинска ССР. Республиканы колхозууд болон совхозууд шэнэ ургасын тарня гүрэндэ тушаа байна. Цителцкаройско районд байгуулагдаһан шэнэ элеватор үдэр бүри 2500—3000 тонно тарья тушаагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ ургасын тарья тээһэн машинанууд Цителцкаройско элеваторто ошожо ябана.

ТАСС-эй фотохроника.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы колхознигууд эдэбхитэйгээр оролсохо ёһотой

Ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулха

Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгые таһалдуулжа бай

—Манай колхозой нийтын малда 35 мянган центнер үбһэн хэрэгтэй болохо байна. Ногооной ургасын хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн байбашье, үбһэндэ гаргаха хүнүүдээр үсөөн байнабди,—гэһэн шалтагаан урдаа барьяд Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Б. Цыдыпов, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Кулаков хоёр малдаа хүсэд хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгые ёһотойгоор хүтэлбэрилнэгүй.

Тиимэһээ энэ колхоздо үбһэ хуряалга аргагүй удаанаар, эмхигүйгөөр ябуулагдажа байна. Үбһэ сабшажа эхилһээр үнинэй болобошье, энэ колхоз июлиин 23-най мэдээгээр оройдоо 400-гаад гектар сабшаад, тэрэнэйнгээ 100-гаад гектарыень тармаһан байха юм.

Энэ хүдэлмэриин иимэ муугаар ябуулагдажа байһанай гол шалтагаануудай нэгэниинь хадаа үбһэ хуряалгын бригадануудта ажалай эмхидхэл тон һула байна. Тус колхоздо үбһэ хуряалгын 5 бригада тоологдоно. Жэшээлхэдэ, Темник гэжэ нютагта нүхэр Цыденовэй хүтэлбэрилдэг 15 хүнһөө бүридэһэн бригада бии юм. Эдэнэрэй хэһэн ажал тон бага. Июлиин 10-да үбһэ хуряалга эхилбэшье, энэ бригада июлиин 23-най мэдээгээр 6 гектар гараар, 14 гектар морин косилкаар сабшаһан байна.

Тус бригадын бригадир нүхэр Цыденов ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шаданагүй. Бригадын зарим гэшүүд элдэб шалтагаанаар хоёр—гурбан хоногто гэртээ ябашадаг юм. Гадна, эндэхи бригадынхид ажалдаа үглөөниинь оройтожо гарадаг, үдэшэниинь эртэ ородог заншалтай. Энээнэй эсэстэ бригадын 15 гэшүүдэй оройдоо 4-ниинь үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэдэг юм.

Ажалай эмхидхэлэй муу байхада ажалай журам һула байдаг. Даалгагдаһан хүдэлмэринингөө түлөө колхознигуудай оролдодоггүй дээрэһээ ажалайнь шапар муу. Нүхэр Цыденовэй бригадада морин косилкашадаар Гомбожап Цыренов Цыремпил Бабанов хоёр хүдэлмэрилнэ. Эдэнэрэй сабшаһан газарнуудые харахада эндэ тэндэ далангууд үлэһэн, зарим газарта дээгүүр сабшаһан байна. Сабшагдаһан үбһэ гарааршье, морёоршье тармахадаа гээнэ. Мүн һурилөөшэд сомоонуудаа муугаар нюруулна. Муугаар нюруулагдаһан һүринүүд бороодо сохюулхадаа гутаха байна. Иимэ дутагдалнуудые Цыденов обёорногүй.

Нүхэд Базаровай, Бадмажаповай хүтэлбэрилдэг бригадануудта үйлэдбэриин түсэбэй ёһоор хараалагдаһан хүнүүд ажалда бултадаа хабаадуулагдаагүй байһаар.

—Манай бригадада 30 хүн хүдэлмэрилхөөр хараалагдаа һэн,— гэжэ нүхэр Бадмажапов хөөрэнэ. Теэд мүнөө болоод байхада эдэнэй зариманиинь элдэб шалтагаануу урдаа барьяд, үбһэ хуряалгада баадалсанагүй. Энэ бригадын жууда Билютай гэжэ тосхон юм. Тэрэ тосхондо хаанашье аж ладаггүй 20 гаран эхэнэрнүүд, хознигууд гэр гэртээ өөры ажал хээд һууна. Энэ зониие аж да хабаадуулха тушаа бриг Бадмажапов, мүн колхозой пра ни, партийна эхин организаци жээ абанагүй.

Үбһэ хуряалгын иимэ һу ябуулагдажа байһанай хоёр шалтагаанииинь юуб гэхэдэ, энд колхозой сабшалан дээрэ хүд рилдэг Сэлэнгын МТС-эй м низмууд хэлэшэгүй муугаар а лагдана. Фёдор Грязевай хүт рилдэг 5-дахи тракторна бриг 2 колесно, 1 «Беларусь» трак нууд, самоходно 1 косилка үбһ ряалга дээрэ хүдэлмэрилнэ. эдэ механизмуудай нэгэниинишье лаан соогоо хүсэд ябанагүй. Ха 2—3 тойроод нэгэ һаа эбдэрш угы һаа, туһалха хүн угы гээд миин байна. Үбһэ бухалладаг, рилдэг механизмууд бүри хүдэ гүй. Бригада үдэр бүри 120 ге сабшаха түсэбтэй аад, июлиин һаа 23 болотор оройдоо 140 ге сабшаа. Самоходно косилкын шинист нүхэр Лубсанов үб ажалланагүй. Тиимэһээ тэрэ са ходно косилка 5-дахи үдэрөө байна.

Б. Ширетор

Үбһэ хуряалгын түрүүшүүл

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө горьтой хүдэлмэри ябуулжа байна. Энэ жэлдэшье тус колхоз үнеэдһээ һү һаалга ехээр дээшэлүүлээ. Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай хүдэлмэри —тэжээл бэлэдхэлгые эндэхид эмхитэйгээр эхилээ. Правлениин түрүүлэгшэ БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Санжижап Гырылович Бадмаев, партийна организациин секретарь Ефим Николаевич Поздняков үбһэ хуряалгада оронхынтоо урда тээ бригадануудые бүридхөөд, үбһэ хуряалгын календарна түсэб табижа, колхозой хамтын суглаан дээрэ баталһан байна.

Үбһэ хуряалгада түрүүшын үдэрһөө эхилэн 135 гар хажууршад, 10 сенокосилка ажаллажа, түсэбэй даалгабариие үдэр бүри 100—105 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Тарянажалай 1-дэхи бригадын гар хажууршад Аграфена Перфильева, Надежда Новокрещина, Антонида Перфильева, Валентина Сафонова; 2-дохи бригадынхид: Ошор Ленхоев, Бадма Цыбиков, Нимасу Иванова, 4-дэхи бригадынхид: Дамба Жамбалов, Дамба Зандаков, Михаил Цыремпилов гэгшэд халаан соогоо 0,40 га сабшаха даалгабаритай байгаад 0,55—0,65 гектар хүрэтэр һайн шанартайгаар сабшана. Морин сенокосилкын машинистнууд Петр Сафонов, Иван Новокрещин, Роман Сафонов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 115—125 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Үбһэндэ орохын түрүүшын үдэрһөө эхилэн бүхы бригадануудта социалистическэ мүрысөөн дэлгэржэ, агитаторнууд мүрысөөнэй дүн тухай мэдээсэдэг, бүхы колхознигуудай һэн ажалые үдэр бүри показ линин доскада бэшэдэг юм. А таторнууд газетын һониниие кол нигуудта уншажа үгэдэг, хөөрэл нүүдые үнгэргэдэг. Үбһэ сабш эхилхэтээ хамта зоотехник Ю. гибаловский бүхы бригадануу ябажа, «Хайшан гэжэ һайн ша тай тэжээл бэлэдхэхэб» гэһэн мээр лекци уншаһан байна. Аги торнууд бригада болон фермэ дээр «Дайшалхы хуудаһа», «Мо гаргажа, түрүүшүүлэй амжалта хай бэшэдэг, дутуу дундаяа руулдэг, мүн ажалдаа муугаар дагшадые шүүмжэлдэг юм.

Агитаторнууд Г-Ц. Санжиев, А насий Сафонов, Б-Н. Норбоев, колай Абидуев гэгшэд һайн ажаллажа, бригада соогоо хүнд болонхой.

Б. Шагмитар

СПОРТ

Городууд хоорондын нүхэрэй ёһоной уулзалга

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Чита городой «ОДО», Улан-Удын «Локомотив» гэжэ футбольно командануудай хоорондо нүхэрэй ёһоной наадан болоо.

Энэ наадан читынхидэй илалтаар, 2:1 гэһэн тоотойгоор дүүрээ.

* * *

Июлиин 27-до БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ футболоор РСФСР-эй кубок абахын түлөө мүрысөөн болохонь. Энэ мүрысөөндэ Якутск ба Чита городуудай футболистнууд уулзаха юм. Мүн энэ мүрысөөндэ 1954 ондо РСФСР-эй кубок абаһан Хабаровскын футболистнууд хабаадалсаха байна.

* * *

«Байкал» стадион дээрэ футболоор ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомой кубок абахын түлөө эдир футболистнуудай хоорондо мүрысөөн болоо. Наадан 3:2 гэһэн тоотойгоор, «Динамын» футболистнуудай илалтаар дүүрээ.

Е. Николаев.

Шатаршадай мүрысөөн

Бүхэроссийска обществын Бурят-Монголой таһагай харадаггүйшүүлэй хоорондо үнгэргэгдэһэн шатарай болон даам табилгын республиканска мүрысөөн һаяхан дүүрэбэ. Тус мүрысөөнэй шатараар наадалгада 26, даам табилгада 30 хүн хабаадалсаа.

Шатараар Ачиров (Улан-Удэ), даам табилгаар Патрушев (Кабанск) түрүү һууринуудые эзэлээ.

* * *

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр городской культура ба амаралтын парк соо Далайн Сэрэгэй Флодой һайндэртэ зорюулагдан, шатараар түргэн наадалгын турнир үнгэргэгдэбэ. Энэ наадалганда нэгэдэхи разрядай шатаршан В. Мамилов абажа боломоор 12 очкоһоо 10-ыень абажа, түрүү һууридa гараба.

* * *

Шатараар спортын мастер Эстрин олон хүнтэй нэгэ доро далгын хоёр сеанс һаяхан үнгэ бэ.

ПВЗ-гэй культурын ба амарал парк соо мастертай 22 хүн ша раар наадаба. Нүхэр Эстрин тэдэ 17-ень шүүжэ, 2-тонь шүүгдэ гурбантайнь тэнсэһэн байха юм. родской культурын ба амарал парк соо наадахадаа 15-ыень ш жэ, 3-дань шүүгдэжэ, дүрбэнтэ тэнсэһэн байна.

* * *

Шатараар мастерта кандидат хэр Сумкин Калуга город һая ошобо. Тэндэ нүхэр Сумкин ша раар РСФСР-эй кандидадуудай т нирта хабаадалсаха юм.

БМАССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө

Июлиин 24-һөө футболоор БМАССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн городой командануудай хоорондо эхилбэ.

Мяха-консервын комбинадай стадион дээрэ полиин эзэд «Урожай» обществын футболистнуудтай мүрысөө. Эдэ командануудай хоорондо шанга тулалдаан болобош полиин эзэд 5:4 гэһэн тоотой «Урожай» обществынхидые илаһ байна.

А. Игумнов.

Редакторай орло
О. ГОМБОЕВА

Н—00517. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3781.